

2 KORIN

Mi iya Pol siya nu Maesedonia hir nwowa mi siya ta yokwowa ha wɔnkikin iikamim naingwo tibmiiyim om komii Korin hiranim simiiram. Mi iya Taitas siya om Korin hir haiburgigin mi siya ha nitkin nu Masedonia tiriirin Pol siiram mi siya om Korin hiran iikamim kimidiniya siir ini boinmimauuu. Mi yokwowa yipiki Pol siya wɔnkiya biya ti iikam imiiram, sima saiir mwainim mi simiir nhirim simiir siyu bibiyeyim ina yitkiigiyim. Mi simiir nhirim hiniina bi naingwokim Pol siya Adi Komii siir miyan inkamkin. Niingaka. Mi Pol siya hiriinan kigin mi siya ta yokwowa ha wɔnkin. Mi ta hiriinan saiirsika sima wa nwoki aingwowim siya aposel inkam kiingikiingin. Mi iriipi hiriinan siya Korin hiran iikamim simiirin umir haingiriyyu haiginam wara mi boinki iki Biyan Inkam Komii siir isid nhirim yipikim paeprikab nwowim simiir whinkinsis haiginiuwim iikamim naingwo tibmiiyim nu Judia hiranim yipiki umir digworaekwo karamae nwowim simiiram. Iriig.

¹ Kara Polkin, kara Jisis Krais siir aposel inkamkin mi Kara siir yai imiir boinourwokai haiginiuwi. Biyarin Adi Komii krimiir Wanin siya kariir nimbinaur naingwokim aposel inkam nwowam siir mi aiir miriyam. Mi ta yokwowa kara mi krimiir nomiyau ieya Timoti krirar wɔnkika kimiiram. Mi tariinanin saeya wi kimiiram niti iikamim Adi Komii siir pugana saiirim, wari om Korin hir nwowim. Mi iikamim yipiki Adi Komii siirim, iki hinda tinda nwowim mi Grik nu haimii haimii nhirim simiir hiranim yim iriipi hiriinan. ² Kara ha naingwowi Adi Komiiyin krimiir Adin mi krimiir Biyan Inkam Komii ikin

Jisis Kraisi kimiirin wi sowanii hauuwi naingwobumbu mi iripa nongwomamair ae.

Pol siya Adi Komii siir in minsi boin wadiekikin siirin siya whinkinsiis haiginiugin

³ Krima Adi Komii siir inig iir hainan prapraski, krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Kraisi siir Adin. Krima ina ninokninkinim, siya krimiir Adgin yipiki, krimiirsi naingwokwonanaeyin, siir bwamki bwamkin. Mi krimiir kwoin imiir whinkinsiis haiginiuwam hikim krimiir nimbiniyim simiirsi. ⁴ Siya krimiir kwoin imiir whinkinsiis haiginiuwikin hikim krimiir nimbiniyim simiirsi warar. Mi hiriinanki niuwi mi nim krima wi iki ikam nhirim sim niki whinkinsiis haiginiuwim mi wi simiir nwoki iisiimauuwim hika simiir nimbiniya saiirsi. Mi krima simiirin wa whinkinsiis haiginiui, ti dimin taeminim Adi Komii siya whinkinsiis haiginiuwim krimiir. ⁵ Yim ti diminim simiir bwamkibwamin yo hiniingin, dimin bibiyie whiekakim wi krimiir nimbini, krimiir kimpipisu haiginiuwam ta biya sima tira Kraisi siir sima kimpipisu haiginiuwa saiir hiriinan. Mi ti hiriinan siyiu kaimwowin tiki hikpai hikpaiyim nitim krimiirin wi sima kimbipisu haiginiuwi. Mi ti hiriinan siyiu kaimwowin Kraisi siya wi krimiir whinkinsiis haiginiuwi, ti dimin taeminim Kraisi siir wokmai haiginiuwa mi krima wi ikam nhirim simiir wara nwoki wokmai haiginiuwim. ⁶ Iikamim dimin biyie Timoti kririir tirkim. Dimusi rani, krira kimiirin Adi Komii siir yai aair boinnimauugo kimiirin mi sima ini kimiirar mi whinkinsiis haiginiu mi kimiirar mi wokmai haiginiu ta saiir ninokninkinim hiniin, Adi Komii siya wi kimiirar mi whinkinsiis haiginiuwi mi mhoiyya siya wi kimiirar mi anmaiwarkainaei. Mi inkamin dimin biyie kimiir tirin mi krimiirin Adi Komii siyar swoki whinkinsiis haiginiuwi. Mi sima kinsiis haiginiuwi

kwoin miyikak nwowim. Dimusi rani, mhoiyya hikpai hikpaiyim nimbini mi kiriirin ha kimbipisu haiginiuwi mi kira ta sairsiyin wa kipi nikwokrimkrip Adi Komii siya wi kariirar whinkinsiis haiginiuwi, ta biiya siya whinkinsiis haiginiuwa kririir saiir hiriinan. ⁷ Nikrira iikam kimiirin ina ninokninkinim. Iiya hikpai hikpaigi nimbiniyim kimiir kimbipisu haiginiuwam, ti hikim kima ini kriraka mi inkin haiyim. Krira ina ninokninkino, Adi Komii siya kimiirin wa whinkinsiis haiginiuwi, kimiir wokmai haiginiuwam, ta Adi Komii siya mi whinkinsiis haiginiuwa, kririir wokmai haiginiuwam saiir hiriinan.

⁸ Mi nikrira hiriinanar naingwowi, wim kima ti hikpai hikpaiyim kririir nimbiniyim nu komii Esia hir, kima simiirin bidiyar mi inokninkinim. Hikpai hikpaiyim kririir nimbiniyim hindara ninkin iduduraraowi mi ini kririir kirie aiir haiburim mi krira pariiparii pi naowim. ⁹ Krira hiriyyar yaingwo, krira wa naowi. Mi iyya ti dimin taemin hiriinanim kririir nimbiniyim mi krira pi hiriyyar naingwowi, krira wi dig nwo rani, kririirin sima whinkinsiis haiginiugin ta saiir ninokninkinim Adi Komiiyin yipiki naokaowim sim hidninsiin idwowin siya siyairgin kririir whinkinsiis haiginiuwiyin. ¹⁰ Siya kririirin bidiyar mi whinkinsiis haiginiuwun ti dimin biyie biyeyim kririir nimbiniyim simiirsi warar mi hiriinan sairsika, krira paninsi yaosi. Mhoiyya siya kririirin wa swoki whinkinsiis haiginiuwi. Krira hiriyyar naingwowi, mhoiyya siya wi kririirar swoki whinkinsiis haiginiuwi mi wi kririirar mi kigriraowi. ¹¹ Ta kima whinkinsiis haiginiuwa kririir saiir hiriinan, ta kima kwis boinkiya Adi Komii siiram kririir whinkinsiis haiginiuwam, kima wi hiriinan tir. Mi mhoiyya iikam nhirim sima hiriinan wakaei Adi Komii siya dimin taeminim kima kwisboinim siiram, kririir whinkinsiis haiginiuwam, siya simiir bidi

wakaeyin mi sima wi siir inig iir hainanprapraskii mi wi hiniina boinkii, siya wadiekin. Iriig.

*Pol siir kwo*inin ina swoki kisina haigiyyin mi siya om Korin hiriir bi namkin

¹² Nikrira ti dimin imiiramin ini maigimaigarar mi okiyo kririir kwoinin kririirin hiniina boinkin, tiki miyim ti krira miriyokiyokiyim iki omom omomim sim mi kimiir waraur, yim wadie kinaigim, Adi Komii siir naeyuin siyar bidi whinkinsiis haiginiuwun kririirin. Kririir siyiu iirsiyar ti krira tirin biya iikamim simiir whwonkam ida, yim tiriiginim yim kaimwokinar bidi ywowim. Mi ti nuin siir tiran siyiuim ti iikam ima ninokninkiniyin yo kririir bi whinkinsiis haiginiugin ti dimin taeminim simiir tiramin. Nningaka Adi Komii sasairgin kririir whinkinsiis haiginiuwun ti dimin taemin imiir tirim. Krira ti siyiu iir napko iya krira iikamim nuanim kimaka waraur nwowa mi krira iikam kimaka ti hiriinan siyiu iir asi mi apkripkaigo mi krira ta sairamin maigimaigara prasae bi kinko. ¹³ Mi ti yayim ti kara winkiyim kimiiram ta yokwo aiir simiir yaim-wokiyaimwowim yim aowa nwo rani. Mi yim kimiiramin minam winkikim kima sibgu ninokninkinim wari yayim kara winkiyim kimiiram mi wari kimar mwaini simaigim. Kara ha naingwowi, kima ti dimin taemin imiirin ina sibgu inokninkinim. Mi tariinanin kima ini inkam krimiirarar niki inokninkinsasaeyim mi an kara ha naingwowi, mhoiya kima krimiir siyiu iirin wi hainingi sibgu inokninkini. ¹⁴ Mi taka iya Biyan Inkam Komiiyin Jisis siya swoki iti mi krimiirin siya swoki anmaiwarkainaei mi krira wi maigimaigara kimaka nwowi, ta kima nwowa Krai saika, saiir hiriinan. Mi kima wi maigimaigara krimiiram nwowi yipiki aposel inkamim yipiki kimiir

boinmimauuim ta yai kibie aair mi kimiir whinkinsiin haiginiuum, ta yaiya saiir yaimwokiyaimwo imiir.

¹⁵ Kara hiriyar naingwokin kima kariiramın wi maingimairga prasae kin tani. Mi kara biyin pi hiniina boini, kara kimiiramın wa niti kimiir kignakiiyamin mi kara wi kimiir nwoki whinkinsiis haiginiuwim, idipidip maingimairga kima nwowam. ¹⁶ Mi iya kara kimiir kignakiyam naingowowi, kara namın nu haimii Masedonia hiriir mi mhoyiya nu haimii Masedonia hir haiburgigi mi kara wa swoki iti kimiiramar mi kima wi kariir nwoki whinkinsiis haiginiuwim mi kariirin wa nwoki ikropkiyim nu haimii Judia hiriir mi kara kimiirin wi idipidip asi kigi. ¹⁷ Mi kima hiriyar naingowowi ta iya kara nimbina kimiir kignakiyam kara nonkwowa mi tari kara ti dimin taeminim simiir bi sibgu aingwo omokin mi kariir kwoinin hiriinansi swoki kisina haigigin, ha? Mi kima hiriyar naingowowi, an kara ini ti nuin siir inkam biyenan ywowin yipiki ti hiriinan boinkiyin, ihi, kara wa niti mi kariir kwoinin kara hiriinan tiram naingwo rani, yi ini niingakiningar ywowiskiyin! ¹⁸ Adi Komii siir hiriinan, yio siya inokinokin yai mwowar boinanaeikin. Mi an kara iriipi hiriinan inokinokin yaimwo imiirarar mi boinikin. Mi kara kimiirin ha bi boinkin kara wi kapi niti mi iya kariir kwoinin ha naingowowi, kara wi nit rani. Kara kimiirin wi hiriinan boin tani niingaka. ¹⁹ Sailas, Timoti mi karar, krima inokinokin kimiirin Adi Komii siir yinisimin Jisis Krais, siirar boinmimauugin. Kima ina ninokninkinim Krais siya dimin sim whir bi swoki imbin miminkin siya tiramin. Mi ta siya boinkiya mi mhoyiya siir kwoinin wi swoki kisina haigi rani. Niingaka. Diminin siya boinin simaigim. ²⁰ Mi ti hiriinan tirim mi ti nimbipai nimbipaiyim yipiki Adi Komii siya boinkiyim yim ini kaimwokina hiriinanar mi imbiyamim.

Dimusi rani, krɪma Adi Komii siir inig iir hainan prapas boinkikim, kiriir yaiya ya yai Kaimwo aeyairga. ²¹ Adi Komii sasairgin yipikin krimiir whiekakar whinkinsiis haiginiuwiyin, Kraiis saika nwirua nwowam. ²² Krimiirin Adi Komii siyar nimbingin siyamar mi siir naeyiun siirin siyar mi haigi haiginiu krimiir kwoinain mi ti dimin sim hiriinanin krimiirin siyar mi hauu krimiir niisiimauuwam hiniin, mhoiia siya wi krimiir hauuwi dimin taeminim.

²³ Mi kara ti digworaekwowim simiir niksisaei, Adi Komii siya kariir kwoin iirin ina ninokninkinin mi ti siirin wi siyar ninokninkin haiginiuwi. Mi kara ti dimin taemin imiirin kaimwower boinkii. Kara biyin om Korin warauran iikamim kimiir bi nini kignikim, nu haimii Masedonia tirankin kara bi nitkin. Dimusi rani, kara iikam kimiirin io nwowim pi boriisopi wim wi yaimwo whwonkamim niigi niiga pi nwowisi. ²⁴ Krɪma kimiirin ti hiriinan bi boinkim, krɪma kimiirin ti digworaekwowim Adi Komii siirim kima naingwo tibmii kiinim simiir warar ninkin kigirkaki. Niingaka krɪma ta sairin ina ninokninkinim kimiir naingwo tibmiiya Adi Komii siiram naingwo tibmiiya ya ini ywowa. Mi nim krɪma, kimaka minam mirii, maingimairga kimiir nwowaiginiuwim mi kirie nwowim. Iriig.

2

¹ Mi ta hiriinan sairsika, kara ha naingwowi kara wi kimiiram waraur swoki it rani kima naingwoyimyoksi mi hikak kima nwosi. ² Mi kara kimiir kwoin iir kiyopsibgi haiginiuwi io whwonkam kima nanaowam mi kariirin wi nhinga tiri, maingimairga kara nwowamin? Niingaka. Kara ti iikamim simiir kwoin imiir kiyopsibgi haiginiuwim pi boriisopi io whwonkam sima nanaowim, yipiki iinokiinok kariir nwowaiginiuwiyim maingimairga.

Niingaka. ³ Kara iikam kimiir nini kignakiyim pi boriisopi an wi maingimaing karamae kima pi nwowaiginiuwisi. Kara ha naingwowi, kima kariirin hiriinanar whinkinsiis haiginiu kripkai, hiriinan maingimaingar nwokripkaiyim. Mi ta yokwowa kara winkiya biya iikam kimiiram, kara kimiirin min boinkikin digworaekwowim maingimaing nwo karamae kara nwowiyim simiir. Mi kara hiriayar naingwowi, iya kara maingimaing mi owiyim mi wim kima iriipi hiriinan, ini maingimaingar mi owim. ⁴ Mi iya kara yokwo kimiiram winin, kariir kwoinin miyik miyiknan bi nwokikin. Mi iya kara ta yokwowa kimiiram winkiya kara hindara nouu winkikin. Kara minsi naingwoyimoyikin, wari dimin biyeyim kimiir kwoinaw waraur nwokaiyim kimiirin wi sim pi nipiyaokiisi. Mi ta yokwowa kara kimiiram minam bi winboinkikin hik kimiir hauuam. Niingaka kara kimiiram minsi winboinkikin kima kara naingwokwowiya kimiiram saiir ninokninkinim. Iriig.

Pol siya min boinkin om Korin hiran iikamim sima ti inkamin yipiki dimin biyie tirin siir swoki ikiunam.

⁵ Mi inkamin yipiki dimin taemin biyie tirin, siya wi kwoin whwokwoka nwowamin wi kariirara kipi nwo haiginiu. Mi siya wi iikam hoingak kwoin whwokwoka nwowamin wi kimiir warar timi ohaiginiu. Mi kara ti inkamin igao yai siir dimin biyeyim simiir wara boin tani. ⁶ Mi dimin taeminim iikam kima tirim siir, ti dimin biyeyim siya tirim simiirsi, yim bidi digiyim. ⁷ Mi tariinanin iikam kima wi siir dimin biyeyim siya tirim simiir simiira kipi naingwokwonanaei, yim bidi digiyim mi bidi haiyoprimdiyumiigiyim. Mi kima siirin yai miyik imiirarar boinmimauu mi siirin sibgu siiboboiniu haiginiu mi ti dimin taemin hiriinaninim yim wi siir kiyopsibgi

haiginiu rani, siir kwoinin biyie siya nwowiguskiyamın niingaka. ⁸ Mi hiriinankiniuwi mi kara kimiirin pi igao yai hiniina boinkii, kima siirin hiniina diisimauu, kima siiram naingwokwonanaei mi siirsi mi aingwoyimyoki. ⁹ Kariir kwoin komiiyin hiniina naingwowi, kima kariir yai aiiramın ina sibgu wakaeyoknam mi ta hiriinan sairsika kara ta yokwowa kimiiram asi winkikin. ¹⁰ Iikam kima ti dimin taemin biyeyim ti inkam nwiruan siyasiyar tirim kimiir simiirsi kipi naingwo. Kima siir dimin biyie imiir haiyoprimdiyumiigi mi an kara iriipi hiriinan wi siir dimin biyie imiirar mi haiyoprimdiyumiigi. Mi ti dimin taemin bibiyeyim hiriayar nwokripkaii mi mhoiia simiirin kara haiyoprimdiyumiigi mi kara wi hiniina tiri, Krais siir whwonkam idan, kara kimiirin wi wadieki wadeyar whinkinsiis haiginiuwi. ¹¹ Mi krıma iikamım simiir dimin bibiyeyim simiir haiyoprimdiyumiigi. Krımiirin wi Setan siya pi nipiyaokiisi mi wi siya pi mi iksisaeisi, ti inkamın yipikin krıma nwowin io. Ihi, krıma bidiyar yinokninkinım miıya Setan siya tiram naingwowa. Iriig.

Pol siya hikak Taitas siirsi nwokin siya om Troas hir nwo karamae nwowin

¹² Biıya kara nama biigi biı om Troasa hiriir, Krais siir yai kibi kibi imiir boınmimauuam biıyin kimidiniya Biıyan Inkam Komii siyar yamkwokin mi hirin siyar ini diriraerarkwokin simiir kwoin imiirin. Mi sima yayim yipiki kara boınmimauuım simiiram asi naingwokım simiir wakaeyam. ¹³ Mi kara naingwoyimiyok prasae bi kinkin. Dimusi rani, kara krımiir nomiiyauın Taitas siiram nwonanaekin. Mi siya bi nitkin kariir kigniyim. Mi kara iikamım yipiki hapairanim simiirin hiniın asi boıngigin kima ha dwoki. Mi kara om Troas hir ha haıburgigin mi kimidiniya nu haimii Masedonia hiriir yam. Iriig.

Aposel kam imiirin Adi Komii siya whinkinsiis haiginiugin Setan siir nikwowaisiyam.

¹⁴ Hindie wit, nimbi Adi Komii krimiir Wanin siir boin wadiekii. Dimusi rani, krima ini Jisis Kraiss siir aowa ywowim mi ini saikar yamimasuwim mi krimiirin wi siyar whinkinsiis haiginiuwi kirie nwowamin. Ti nuan dimin biyie biyeyim simiirsi. Adi Komii siya krimiirin minam nikunakin Kraiss siir yai kibiya saiir boinmimauuim hinda tinda. Mi ta yai kibiya ya ini piuii miyiknan ywowa omom omomim saeya bidi yinyokiigiya. ¹⁵ Nim krima ini piuii miyiknan ywowim, iikamim yipiki Adi Komii siya nanmaiwarkainam simiirar ninyokiigi ti iikamim yipiki biyie nwowim mi whaowaeki ikim. Mi hiriinan tiri krima mi krimiir miyim yim wi Adi Komii siir hirankar haiyiskii. ¹⁶ Mi ti iikamim yipiki whaowaeniskiyim yim wi paeni omin siirar nasae oyokiyokiikaeyami krima mi krimiir yai aeya ya ini piuii biyenan whaknan ywowa mi simiirin wi saeya tiri mi sima wa naokaonami. Mi yim ti iikam nhirim yipiki wi Adi Komii siya nanmaiwarkainaei, saika hiriyyar nwoyokiyokiikaeyamam, krima mi krimiir yai ikim yim ini diminin sibgu whakiyin ini siir hiriinan ywowin. Mi simiirin wi siyar tirki, wadie sibgu owamin. Yipiki inkamkin ti hiriinan diminin siir sibgu tiri? Inkam nwirmin nwirmin kamaeyairga. Niingaka. ¹⁷ Mi iikam whiekakim Adi Komii siir yai aiir boinmimauuwiyim sima simiir piu ara boinmimauuwi yim sima hinda umir haiyamar naingwowi mi ta miya krima miriyya, nim krima hiriinan bi tirikim. Krimiir kwoinim yim wadiekim mi nim krima Kraiss siir yai kibi aiir boinmimauuwikim. Dimusi rani, krimiirin Adi Komii siya nimbingim mi krimiirin siya nikropkikin ta saiiram. Mi krima mi Kraiss siya krima ini iripar yamasuim mi krimiir kwoinim ini kwoin whiruar ywowim. Mi Adi Komii siya ini krimiirar

kigin, krɪma siir yai aiir boinmimauuim. Iriig.

3

Nim krɪma siyiu winin siir miyan inkamkim

¹ Ti dimin taeminim krɪma winkiyim kimiiram simiir tir mi kimiir kwoinim wa nwoki aingwowim krɪma krimiir inig imiirar hainanaei mi kima wa nwoki aingwowim hinin, nim krɪma wadiekim, aniya? Mi wim kima hiriyyar naingwowi, nim krɪma ini iki kam nhirim yipiki kimiir hauugiyim yokwo iki iikam nhirim om whiranim simiiram, ini simiir hiriinan ywowim kimiir boinkiyam hinin, yim sima iikam wadiekim? Mi wim kima hiriyyar mi aingwowi, nim krɪma ini hiriyyar mi aingwowim kima yokwo krimiiram winkiyim mi iki iikam nhirim yim wa nwoki aingwowim nim krɪma inkam wadiekim, aniya? Niingaka. Krɪma yokwo kwir haiyim pi boriisopi. ² Mi wim kimarɪn ini ta yokwo hiriinana ini saiir hiriinan ywowim, ta krimiiram winkiya. Mi iikamim sima kigi mi sima wa ninokninkinki krimiir miyim mi wadiekim. Mi nim krɪma bidinanar ninokninkinkim hinin, ta yaiya ya yaimwo aeyairga. ³ Wim kima ini ta yokwo hiriinana ini saiir hiriinan ywowim. Wim kima ini yokwowa Jisis Kraiski si winkiya ini saiir hiriinan ywowim. Kariirin siya nimbingikin mi ta yokwowa siya hauugika. Mi an kara ha namɪn mi kimidiniya kimiir ini hauugig. Siya tidiyini bi winkikin. Niingaka. Siya Adi Komii siir naeyiuin saika winkikin yipikin iinokiinokin omwai hiriyyar waiyayokiyokiiyin. Siya siya bwaeyan siir idwo bi winkikin. Niingaka. Siya kimiir kwoinaw winkikin.

⁴ Mi ni krɪra pi hinina boinkii, ni krɪriir miyo wadieko. Dimusi rani, krɪra hiriyyar ninokninkini, krɪriirin Adi Komii krimiir Wanin siyar nimbingiko ti dimin taemin hiriinanim simiir tiram. Krais siya krɪriirin siir kirie aeyar

whinkinsiis haiginiugin yipiki siir Ad ieya hauugiya Adi Komii siya siir. Mi krira hiriinan asi naingwowi, ta yaiya krira boinkiya kimiir, ya yai kaimwoki kaimwo aeyairga. ⁵ Mi krira hiriyar naingwowi, ta miya kririir kirie ara priimiriigiswo, wi dig di ywowi mi krira wi hiniin di mi boini, krira wi digar nwowi. Dimusi rani, kririirin kirie Adi Komii siya hauugin mi krira mi aiir miriiyim dig asi nwowi. ⁶ Mi iya Adi Komii siya kririir nimbina iki iikam nhirim simiir boinmimauuwam, siyu winin siir yai kibi aiir boinmimauuwam, kririirin siya siyar whinkinsiis haiginiugin ta mi aiir miriiyamin. Mi ti siyu winin siir yaiya ya yokwoni bi winka, ya Adi Komii siir naeyiun siya haigimauuga iikami kwoin. Mi ti siyu komii komiyyim bidi bidiniya Adi Komii siyar hauugiyim, yim inokinokin iikamim simiir dimin biyie imiir nisiimauuwankim. Mi sima simiir sibgu ap karamae nwowi, sima wi pi naowi. Mi Adi Komii siir naeyiun inokinokin iikam imiirin siyar nikpitmai haiginiwi, sima sibgu oyokiyokiikaeyamim inokinokin Adi Komii saika.

⁷ Mi ti siyu komiyyin siir yayim Adi Komii siya winkiyim siiya idwo mi kimidiniya Moses siir hauugi. Mi siya ti hiriinan tirkiyin mi Adi Komii siir kirieya ini paenan Moses siirar yuyakiya mi siir whwonkamim ini wara yuyakiyin. Mi mhoiya ti diminin paenan niuyan ina prikiiraraokiyin mi mhoiyan ini hindara kigugu iguskiyin. Mi ti diminin paenan niuyan Moses siir whwonkam hirin pranae pranae bi niuyakin mi Isrel simiir iikamim sima siir bi sibgu kigsibwinkim. Ti dimin taeminim siyu komii siirim, iikam imiirin simar naokao haiginiwi, sima Adi Komii siir dimin miyyik miyyikim paenan niuyaiyim simaka nitkim. ⁸ Mi nim krime iikam imiirin Adi Komii siir naeyiun siir yai imiir boinmimauwi. Mi ti digworaekwom krimiirin

mairgimairga komiigak simar nwowaiginiuwi mi krima mouni haniin asi siinkaowi yim ini Moses siya winim siyiu komii siir yayim biyanim ini simiir haiburim. ⁹ Adi Komii siya ti siyiu komiiyin Moses siir hauugin. Yio iikamim simiir dimin biye imiir niisiimauugin mi simiirin hiriinan warar mi iisiimauugin, sima wi iripa nwo rani, Adi Komii saikan, inokinokin. Mi ti siyiu komii siir miyim yim kaimwowaigim, bimbuiwi rani. Mi ti kitibmii boin wina saiir miyim yim min nimbingim iikamim sima Adi Komii siir whwonkam ida dimin whirki kimbu karam nwowim. Mi hiriinanki niuwi mi ta miya ya ini siyiu komii siir mii aiir haibura kougii kouwin ini saeya ywowa. ¹⁰ Moses siir miyim mi siyiu komii ikin, yo wadiei wadie owaigo. Mi ti dimin whiso, kirie aka mi siir diminin paenan niyuaeii ikin yo bidi digiyo mi bidi mi prikiiyamo. Mi ini biyieki biye ywokiyo. Mi Adi Komii siir naeyuin siir miya ya tariinanin ini komiigi komii ywowa. Saeya ina miriia mi saeya wi prikiyam tani. ¹¹ Mi miya yipiki wi hiriyar nwoyokiyokiikaeyami ya dimin miyikin paenan niyuaeiyin siir kirie komiigaka. Mi miya yipiki wi ii priei nwo karamae nwoi ya wi sapi prikiiyami.

¹² Krima ta sairin ina ninokninkinim, tiki yai kibiyim yim wi hiriyar nwoyokiyokiikaeyami mi krima siir dimin miyikin paenan niyuyaiyin siiram nwoi, siya nitim. Mi krima siir yaisim kwir swoki haigiprakai rani. Krima simiirin wa boinmimauwi mi iikamim sima wi nwoki inokninkinim simiirin. ¹³ Krima Moses siya tirim simiir tir tani. Dimusi rani, yio siya bidi yinokninkinin siyiu komii siir kirie aiirin saeya digii. Mi siya siir whwonkam iirin yuisni asi nitimwaniugin. Mi Isrel simiir iikamim sima Adi Komii siir dimin kibiyin paenan niuyan siir whwonkam iir niuyan siya prikiiraraoki mi ha digiguskii, wi sima pi kigisi. ¹⁴ Mi ti Moses

siya higriniuin siir whwonkamın yiuisni mi Isrel simiir iikamim sima hiniina bi ninokninkinkim, Adi Komii siya simiir kwoin imiirin wi wadiyar nwowi. Tariigina ya ini yiuisnan ywowa simiir kwoin iir higriniuam. Mi tariinanin Isrel simiir iikamim sima iripa haingiriyu owi mi sima Moses siir yaiyim simiir mwaini mi simiir kwoinim wi sibgu naingwo omok rani, Kraisiir dimin taemin imiiramın sima tira saiir hiriinan. Yi ini yiuisnan ywowa ini simiir kwoin imiirar niki higrinukripkaiyim. Mi iya iikamim Kraisiir yai aiir wakaeyim mi sima ha naingwo tibmiiyim simiiram, yim ini yiuisim yipiki simiir kwoin imiir niki higriniuim mi simiirin Adi Komii siya swoki haiyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi siya simiir ina kabitnouwidnankaigiyim. ¹⁵ Mi biya hirankar nityokiyokiiyin mi ini tariinanar yadigniyin. Mi iya iikamim sima Moses siir yai imiir mwainiyim diminin yiuisnanin simiir kwoin iir higriniuın. Dimusi rani, sima Kraisiir dimin taemin imiir bi ninokninkinkim. ¹⁶ Mi iikamim simiir mhi kwoinim kisina haigi mi sima Biyan Inkam Komii Kraisiiram naingwo tibmii kani, yim ini ti iikamim Adi Komii siya kibwaembwae haigiyim yiuisim yipiki simiir niki higriniuim ninokninkin karamae sima nwowam mi simiirin wi siya nitkaigaigi. Mi sima wa nwoki inokninkinim, ti dimin taeminim sima tirim simiir hiriinan. Tiriiginin yio ini Mosesni niki tirin ini hiriinan ywowin. Mi iya siya Adi Komii siir omaka saiir namiyim mi ta yiuisa siir mwo hir nwowa yapa hakaigingigi. ¹⁷ Mi ti Biyan Inkam Komii siir yaiya ya Adi Komii siir naeyu ieyairgin. Mi iya siya iikamim simiir kwoinawo nwokaiiyin mi siya iikamim yipiki Moses siir siyiu komiiyin mi dimin biye aka sowiir aowa sima nwowa wi siyar nonkwo iuguskii mi sima wi rirmiiya nwoki. Mi Adi Komii siya simiirin wi hiriinansi boini hiniinin, sima dimin whirki bi

kimbugim. ¹⁸ Kríma whiekakarín ini opnáinan ywówim, aknáinan Biiyan Inkam Komii siir dimín kibiyín paenau niuyaiyín iki iikamím paenan simiir niuya haiginiuwikín. Mí krímiir whwonkamín higríniu karamae nwowi mí síma wa kígnínoknínkíni Biiyan Inkam Komii siir naeyiún ini krimakarí nwowín. Mí krímiir kwoínim siyar kisisana haigiyokiyokíi siir híriinan kinarí nwowím. íriig.

4

Aposel kamím síma paenan niuyanan boinmímauugím

¹ Adí Komii krímiir Wanín sasairgín krímiirsi naingwoyímyokín mí krímiirín siyar mí ímbingín siir míi aír míriiyím siir siyú komii winín iikamím simiir boinmímauuwím. Mí híriinankí níuwi mí kríma wí digíumíi siir kípi haimriiyú mí wí ta míiya saír míriisi kípi nídid. ² Krímiir digíuín tí míi bíbiyíeyím simiirín digíumíi bídi haimriiyúgígín. Mí tí iikamím yípi kí íinokíinokín tí míi ímiirín híndara nímprió míriiyím, yím wí simiirar swokí kiyopsíbgi haiginiuwikím. Mí níim kríma níksisae míi bí míriigím mí kríma Adí Komii siir yai aír bí mí ikwowaisiigím mí saírín yaeya bí mí kísina boinmímauuwikím. Níingaka. Kríma yaimwokiyaimwo aírar boinmímauuwikím Adí Komii siir whwonkam ídan. Mí iikamím ta yai aír wakaeiyím mí simiir kwoínim íinokíinokín pa níinoknínkínkíi, kríma yaimwo aírar boinmímauwi. ³ Mí tí míi kíbi kibiyím yípi kí kríma boinmímauuwiyím iikamím simiir, síma síbgu wakae yokna karamae nwowi mí yím tí síma omín paeya namiyín siir namaním mí síma wí síbgu ínoknínkín tání. ⁴ Yím síma ta yai kíbiya saíram bí naingwo tíbmíi kíinikím. Dímusi rani, yú bíyíeyín tí núin siir tíranín Setan níkiuwiyín simiir kwoínim síya nítkíi íkouwi mí síma tí dimín taemín ímiirín panínsi síbgu

inokninkinsi mi simiiram paniinsi mi aingwo tibmii kiansi. Simiir kwoinim Setan siya kiyipsibgi haiginiuwi mi sima ti dimin iirin paniinsi sibgu inokninkinsi mi simiiram paniinsi mi aingwo tibmiisi simiir kwoinim siya kiyipsimsibgi mi sima paniinsi sibgu inokninkinsi Kraisiir Yai Win kibieya saiirin. Ti yai kibi kibiyim yim Kraisiir dimin taemin kibi kibiyim simiir boinka, yipiki krimiir niisiimauuwim hiniin, Adi Komii siya paniingin mi yipikin Adi Komii siyar swoki owin. ⁵ Krira kimiirin, krira krirar bi priinaingwo boinkin mi kima wi kririir inig iirin wa hainan tani ningaka. Krira inokniinokin kimiir boinimauuwiyim krira hiriir boinikim Jisis Kraisiya Biyan Inkam Komii gin. Mi nikrira kimiir miyan inkamko krira kimiir whinkinsiis haiginiuwikim siir sibgu inokninkinim. ⁶ Adi Komii siya biigi biyarin ti hiniina boinkikin, niya diminin paenanin wa mi iuyaei. Mi ya ta yaiya krimiir kwoinawu bidi kwirii idwokaiya. Krima Adi Komii siir kirieya saiir bidi kigin paeni haniin Jisis Kraisiir whwonkam iir niuya. Mi ta kirieya, ta krima ninokninkina ya ini paeni haniin krimiirar niuya.

⁷ Ya ini wadieki wadie ywowa, ini diminin nibnawu krima haigiyin umir komii sainiyin. Krima nonkwowam mi krima haiyapririram mi ta Yai Win Kibiya Jisis Kraisiira ya ini hiriinan ywowa mi nim krima ini ti nibim ini simiir hiriinan ywowim iikam ningam. Mi ti diminin siya haigiyin krimiir kwoinawu, yio iikamim simiir niisiimauugim, dimin kibiyim krima tirim simiir. Yim ti dimin hiriinanin simiir bwamim yim krimiir tir nwo rani. Ningaka. Taki kirieya Adi Komii siir hiranki nitka, krimiir whinkinsiis haiginiuwam mi taka kirieya ini kirie nhirim simiir haiburim. ⁸ Mi hinda tinda dimin bibiyeyim pa niti krimiir hauuwam kimbipisu mi sima krimiir bi nikwowaisigim. Krima ninokninkin tani, ti

dimin hiriinanin sima dimuam niti, krimiir hauuwamin kimpipisu mi krima ti dimin taeminim krima tirim simiir bi nonkwo iguskikim. Niingaka. ⁹ Iikam whiekakim krimiir sau omom nwowim mi yio Adi Komii siya krimiir bi swoki haibur miminkin. Iikam nhirim krimiir bidiyar mi ipimpar akaigai aowim mi krima bi naokim. Niingaka. ¹⁰ Mi iinokiinokin krimiir piuim hankak simiir simiirar nwoninaei biya kam bibiyeyim sima nipimpara Jisisni mi siir pua hankak hankak ha nwowaiginuwa saiir hiriinan. Mi iya iikam sima ti hanim kariir piu tir nwowim simiir kigim mi sima ina yinokninkinkiyim, Jisis Krai siya ini krimakar nwowin mi krimiirin siyar whinkinsiis haiginuwi mi iya inkamki krimiir nipimpariyim mi krima paniinsi yaosi, krima pi hiriinanar mi owi. ¹¹ Mi ta iya krima ti nu iirar niki owa, iikamim sima krimiiramar kaokim, krimiir nisomsom aowam. Dimusi rani, krima Jisis Krai siir mi aiir miriigin. Mi ti dimin bibiyeyim krimiiram nitiyim mi ta hiriinan saiirsika ti iikamim sima pa ninokninkinkii, Jisis Krai siya ini krimakar nwowin mi krimiirin siyar whinkinsiis haiginuwi mi krima hiriinan asi nwowi. ¹² Mi inkamim krimiir nipimpariyim mi krima pariiparii wa pi yawin. Mi ti dimin taeminim ti krima tirim, krimiir whinkinsiis haiginuwim mi kima wi Adi Komii saika nwoyokiyokiigaeyami, iinokiinokin mi kima wi ta yaiya wi saiiramar naingwo tibmii kripkaii.

¹³ Mi bidi bidiniyarin inkam nwirin Adi Komii siir yai imiir winkyin yokwo Samni, siya hiniina winboinkikin, kara Adi Komii siiram naingwo tibmii kiiingin mi kara iinokiinokin siirin iki iikam nhirim simiir boinmimauuwikin. Mi hiriinanki niuwi mi tari ti inkamin hiriinan boinkikin. Dimusi rani, kima Adi Komii siiram siir hiriinan naingwo tibmii kiini. Mi krima iriipi hiriinan iinokiinokin iikam imiirin Adi Komii siirar

mi boinmimauuwikim. ¹⁴ Krɪma ti dimɪn taeminim iki iikam nhirim simiir boinmimauuwikim. Dimusi rani, krɪma hiriyar ninokninkini, Adi Komiiyin yipikin Biyan Inkam Komiiyin Jisis siir hidninsiin idwowin mi mhoiyya siya wi krɪmiir mi hidninsiin idwowi. Mi krɪma wi Jisis saikar nwowi mi krɪmiirin wi siyar nanmaiwarkainaei mi krɪma wi siir whwonkam ida kingiin namwoiwi. ¹⁵ Mi dimɪn bibiyeyim, aposel kamim krɪmiir nimbimbiiniyim, yim tiriiginim yim kimiir whinkinsiis haiginiugim. Dimusi rani, krɪmiir yai imiirsika. Mi Adi Komii siir naingwobumbu ini hinda tinda yamkiya. Mi iikamim ta sairam naingwo tɪbmii kiini mi sima Adi Komii siir boin wadieki mi wi siir inig iir hainan prapraskii, ti dimɪn taeminim siya tirim simiirsi. Iriig.

Yim ti digworaekwowim yim dimɪn komii rani. Dimusi rani, krɪma wi mhoiyya haii.

¹⁶ Krɪra wi maigimaigra nwo karam nwo rani, ti dimɪn taeminim Adi Komii siya iikam krɪmiir hidninsiin idwowi mi krɪma whiekakarɪn wi siir inig iir hainan prapraskii. Mi iinokiinokin krɪmiir piuim yim wa naonami mi iinokiinokin Adi Komii siya wi krɪmiir kwoin iirar whinkinsiis haiginiuwi wadie nwowamin. ¹⁷ Mi ti dimɪn taeminim ti hik krɪmiir hauu haiginiuwim yim dimɪn komii rani, yim ii priei bi nwowikim. Mi krɪmiirin wi sima whinkinsiis haiginiuwi, Adi Komii siir dimɪn miyik miyikim yipiki hiriyar nwoyokiyokiikaeyamiyim iinokiinok simiir haiyamin ini iki digworaekwo nhirim simiir haiburim. ¹⁸ Mi hiriinanki niuwi, krɪma krɪmiir kwoin komiiyin wi ti dimɪn taeminim krɪmiir nhwokar kigiyim wi simiiram kipi naingwo. Niingaka. Krɪma dimɪn taeminim krɪma kig karam nwowiyim, Adi Komii siya hauuwi krɪmiir mhoiyya, simiiram daingwo mi simiiram dwokwokin. Mi ti dimɪn taeminim ti krɪma kigiyim,

tariinan, yim wa niti mi wa swoki digi mi dimin taeminim yipiki krima kig karamae nwowiyim yim wi hiriyar nwoyokiyokiikaeyami inokinokin. Iriig.

5

Dimin taeminim aposel kamim sima tirim yim iikam imiir whinkinsiis haiginiugim

¹ Krima hiriyar ninokninkini, mhoiia ta krimiir nuan piu biyieya ya wi sapi naowi mi wipi whii mi ya wa namkii. Yim ini omakam hindara nini kaigriniu wh-wonkai sasaeyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi iia krima naowi, krima ina ninokninkinim, krimiir piu kibiya yipiki wi hiriyar nwoyokiyokiikaeyami, saiirin wi Adi Komii siyar swoki hidninsiin idwowi mi krima wi hiriyar nwoyokiyoki kaeyami siir om hirin. Yim ti digworaek-wowim yim ini omaka miyika Adi Komii krimiir Wanin siya mirii okwowa siir om hir krimiiram, krima nwowam ini saiir hiriinan ywowa. ² Mi tariinanin krimiir kwoin komiiyin ini wari omin kouwanin siir waraur nitamar naingwowin, ti piu win kibiyim yipiki wi Adi Komii siya hauwi krimiir mi krima wi simiirar nini onii. ³ Mi hiriinankiniuwi tiriiginin hiriinan tirkiswo mi krima wi kwoinbudara di ywowi mi hiriirin piu karamae di yapninopkai nami. Niingaka. ⁴ Krimiir kwoin komiiyin ini ti piu winim yipiki wi krima haii Adi Komii siir hiranki, ini simiir haiyamar hiugimkripim. Mi ta piu biyieya ta hindara nwoisaeaya, ta krima nwowa ti nu iir ya inokinokin hik krimiir swoki hauunanaei. Mi krima pi boriisopi ta pua kwoinbudara nwowiya saiir nwowim krima hiniinam naingwowi, Adi Komii siya piu win kibiya saiir nii kinirkai haiginiuwim. Mi krima ta pua naonanaeiya ta pua nao karamae nwowiya saika ninowanam tiri. ⁵ Yio Adi Komii sasaigin yipiki ti piu win imiir diriraerarim krimiiram,

krima haiyam. Mi ta hiriinan saiirsika. Dimusi rani, ti dimin iirsika. Siya siir naeyiun krimiir bidi hauugiyin mi krima wa nwoki sibgu inokninkinim hiniin, krima ti dimin taemin imiirin wa haii ti siya nimbiniim krimiiram.

⁶ Mi ti hiriinan saiirsika krima ina ninokninkinim, ti dimin taeminim Adi Komii siya diriraerarim, siya wi krimiir hauuwi mi inokiiinokin krima wi kirie hiriayar nwokripkaii iripa nongwomamair aeyam. Krima ina ninokninkinim, ta iya krima ta piu aiarar niki owim, krima Adi Komii saika niki orani, siir om iir. ⁷ Krima ti diminim Adi Komii siya diriraerarim krimiiram krima simiir niki kig rani. Mi nim krima bidiyar yinokninkinim krima simiirin wa haii. Dimusi rani, Adi Komii siya bi niksisaekin siya yaimwo ara boinikin. ⁸ Kara kimiirin kaimwowar boinkii, krima naosi naingwo idid rani. Niingaka. Krima ta nu tiran pua sair haiburgigam tiri. Mi krima wi Biyan Inkam Komiiyiin Adi Komii wi saika niki owim siir om hir. Yio tiriiginin ini ti krimiir piu aeya nwowa ti nu iir ini siir haiburin. ⁹ Mi ta pua ta nu iir krimar mi owa krima saiirar mi owi mi krima krimiir piu kibiya Adi Komii siir omana saiirar mi owi, ya ti hiriinana ya dimin komii rani. Krima biyiin minam tiki aingwo, diminin Adi Komii siya naingwowim krima naingwo tibmii kiinam mi krima tiram, simiir tiram daingwo. ¹⁰ Kara tiriiginim kimiiram boinkikim. Dimusi rani, mhoiyya krima wi Krai siir whwonkam ida nokwowi mi wi siyar hidi krimiirin, dimin taeminim krima tirim simiirsiyin. Iya krima ti piuim ti nu iiranim simiirar niki okripkai mi siya wi krimar tirim wi simiirar swoki hidi. Siya dimin wadie nasi tiri, iye? Wi dimin biyie tiri krimiirin, krima tirim simiirsiyin. Iriig.

Aposel kamim sima iikam imiirin minsi whinkinsiis haiginiugim sima Adi Komii saika nongwomamair aeyim

¹¹ Mi iya krīma Adi Komii siirsi nidida sair ninokninkinim krīma mīni hanīn asi miriigim simiir kwoin imiir kiyaiyam mi sima simiir nwoki wakaeyoknam. Dimusi rani, krīma ina ninokninkinim, mhoyiya siya krīmirin wi dimin taeminim krīma tirim wi simiirsi hidi. Adi Komii siya krīmir kwoin imiirin ina ninokninkinin. Mi an kara ha naingwowi, iikam kimiir kwoinim hiniina daingwo, an kara siyu miyik iirar napikin. Mi ti dimin taemin hiriinan simiirin kara whinkinsiis haiginiugin, ta Adi Komii siya mi aingwowa sair hiriinan. ¹² Krīma kimiirin hiniina tir tani, kima hiniina swoki boinam, krīma wadiekim, krīma ti dimin taeminim kimiir boinmauwamin minam naingwokim, kima wa nwoki inokninkinim, krīmir siyu paniingin. Mi mhoyiya kima iikam imiir boini, yipiki ti ha naingwowim, inig komiigak nwowiyim mi yuis miyik miyik ikim ini kou sima ywowim. Mi inkami kwoinim yim ini paniina nwowim mi kima simiirin wi ha boini tiriiginim yim miyik rani, ini kipii ywowim. ¹³ Mi kima krīmir boini, sima ti hiniin asi boini sima pi whaowaei. Mi nim krīma kimiirin wi hiniina boini, tariigina ya Adi Komii siir mi aeya ti hiriinan krīma boina. Mi kima krīmir boini, simiir kwoinim wadiekim, sima ti hiriinan boinim mi krīma kimiir boinmauwi, yi wi minsi boinmauwi, kimiirin wi saeya nwoki whinkinsiis haiginiuwim. ¹⁴ Mi ta Kraisiya iikam krīmirsi naingwokwonanaeiyā mi krīmir kwoin imiirin saeyar kiyai mi krīma ta mi aiir asi mirii iikam kimiir whinkinsiis haiginiuam, ti dimin taeminim simiir kirieni. Krīma ti hiriinan dimin taemin imiir asi tirkim. Dimusi rani, krīma bīdi yinokninkinim siya siyairgin naowin. Mi krīma naoni haninaka ini siyar yaowiskiyin krīmirsiyin. Ya tariigina ya hiniinga krīma whiekakarīn saika bīdiyar yinkin aonamim. ¹⁵ Krīma naoni haninaka ini siyar yaowiskiyin krīmirsiyin mi nim krīma iikamim

yipiki ti nu iir nwowim, krɪma dimin taeminim wi krimiir kwoinairga priinaingwo diriraerar tani. Niingaka. Krɪma ti inkam nwiruwan yipikin biiyar naowin, yipikin Adi Komii siya hidninsiin idwowin mi omwai ha swoki waiyan iikam krimiir whinkinsiis haiginiuwam siir kwoin iirarar dap iski.

¹⁶ Mi hiriinankiniuwi mi krɪma wi hiniina di yaingwowi, iikamim sima wadiekim, iyie? Biyiekim. Dimusi rani, sima inig komiigak bidi ywowim, iyie? Dimusi rani, sima digworaekwoki naokingugunankaigim. Niingaka. Yim ti hiniin digworaekwowim yim nu tirankim. Biiya iikam krɪma dimin bibiyeyar niki tira, krɪma Jisis Krais siirin inkami siyiu iirarar hidgin. Mi Tariinanin krɪma iikam imiirin wi hiniina hid rani, wadie mi biyie. Niingaka.

¹⁷ Mi iya iikamim sima naingwo tibmii kiiini Krais siir yai imiiram mi Krais Jisis saika sibgu amasu kikini mi siya simiirin wi iikam win nwo haiginiugi mi wi dimin whirki kimbu rani. Mi ti biyan dimin wrowim yim wa digii. Mi dimin taemin winim yim biyan dimin taeminim wi simiir igsop aiir nokwokairinanaowidi.

¹⁸ Mi ti dimin taeminim krimiir tirii nimbiniyim iikam win krɪma nwowam, yim wi Adi Komii sasar tir iski simiirin. Krais siya paeyin hiiiniya nirioninkinin siirin ti hiriinan sairsi naokin, ti dimin taeminim Krais siya tirim krimiir mi Adi Komii siya ti dimin taeminim Krais siya tirim krimiir, hiriinan sairsi tirkin, krimiirin siya whinkinsiis haiginiugin mi iikam krɪma yipiki biya Adi Komii siir sau omom niki owim, tariinanin krɪma ini nomiiyau saikar swoki owim. Dimusi rani, Jisis siyar ninkiamasugin krimiirin. ¹⁹ Mi dimin taeminim krɪma boiniyim kimiir yim ti sima, Adi Komii siya iikamim nuanim krimiirin, dimin taeminim Krais siya tirin simiirsi ninki amasu haiginiugin. Mi tariinanin Adi

Komii siya krımıirın bıdı yımbınım nomııyau nwowam. Siya dımın bıbyıeyım krıma tırım sımıırsı naıngwo ranı, sımıırın siya bıdı haıyoprımdıyımııgıyım mı tarıınanın sıır mııyım ını aposel kam krımıır kwauuwa. Siya iıkamım nuanıım krımııram naıngwokwonanaeıkın mı krımıır ına yınkıamasuın krıma saıka nongwomamair aeyım.

²⁰ Krımıırın Adı Komıı siya bıdı yımbınım mı krıma Kraıs sıır ıgsop aıır ası nokwokairınanaowıgım. Mı tı dımın taemınım tı krıma boınmımauwım kımıır, yım Adı Komıı siya boınmımauunı hanıınaka tıı krımar boınmımauwım kımıırın. Krıma Kraıs sıır whınkınsıısın mı krıma kımıırın hııın ası boını, kıma Adı Komıı sııram kıwaki, kımıır whınkınsııs haıgınıuwam mı kıma wı saıka nwokı ongwomamair aekıyamım mı wı saıka nıkı sıbgu owım. ²¹ Kraıs sıır kwoının sasaırgın dımın bıyie whırkı nwo karamae nwowın. Mı krımıırın Adı Komıı sıyar whınkınsııs haıgınıugın mı krımıır dımın bıbyıeyım krıma tırım, yım ını sıyar haıprıgınkıyım. Mı sımıırın ını Kraıs sıır ınarar yonkwokıyım mı krıma naonı hanıınaka ını sıyar yaoıskıyın, krımıır dımın bıbyıeyım sımıırsıyın mı krıma wı saıka ası namasukıkını. Siya tı hırıınanın mınam tırkın, iıkamım krıma yıpıkı sıır yai aııram naıngwo tıbmıı kınım, Adı Komıı siya krımıırın wı ha boını, krıma dımın whırkı bı kımbugım sıır hırıınan. ırııg.

6

Aposel kamım yıpıkı Adı Komıı sıır yai aıır boınmımauwım sıma dımın bıbyıeyım sımıırsıyın hık prasae bı haıgım

¹ Mı nı krıra, Pol kara mı Tımotı siya, nı krıra ırıpa Adı Komıı krımıır Wanın saıkar mırııgo. Mı krıra kımıır ası nıkı, kıma Adı Komıı sıır naıngwobumbu aıır bıdı haıyım

mi ti naeyiun siirin hinda whisariiyar priiyokaeyamam kipi tir. ² Ihi, kima wi hiriinan kipi tir. Adi Komii siir yayim kamim sima winkiyim bidi bidiniyar Yokwo Komii saiir, yim hiniina winboinkikim,

mi Adi Komii kara, kiriir whinkinsiis haiginiuwam naingwowi kira nhwo kwisboini mi kara ta kira kwisboina saiir wakaei mi ti diminim kira kwisboinkiyim kara simiirin wa whinkinsiis haiginiuwi. Mi iya kara kimiir nimbini mi iikamim ti nu iir nwowim kimiirin wi kara nanmaiwarkinaei mi kimiirin wi kara whinkinsiis haiginiuwi.

Ti kara boinanim kimiir simiir wakae, tariinanarin Adi Komii siya kimiir hainan prapasam naingwowi. Mi tariigitarinanarin, siya wi kimiir whinkinsiis haiginiuwi mi wi kimiir nanmaiwarkinaei. Mi hiriinanki niuwi mi ti naeyiun whisariiyar kipi priiyokaeyam mi ta naingwobumbuwa wi kigugugisi.

³ Mi nim krima inkamim pi boriisopi iikam nhirim sima ha naingwowim ti dimin taeminim krima tiriym miyik rani. Mi nim krima dimin biyie whir bi swoki tirmintirminkim, simiir kwoin imiir kiyaiyamin biyie sima nwowam mi sima krimiirin wi ha boini tani krimiir miyim biyekim. Niingaka. Mi krima dimin biyie tirkiswo mi tiriiginin simiirin wi siya pi kiyopsibgi haiginiuwun mi sima wi di yokworinuwi. Mi ni krira hiriinan naingwo rani, sima kririirin hiriinan naingwo rani. Niingaka. ⁴ Mi ti diminim krima tirim simiir tirni haniinaka, krima iikam imiir niisiimauuwikim hiniin, krima Adi Komii siir miyan inkamkim. Krima iikam imiirin hiniina niisiimauuwikim krima hiriyyar nokworinukripkaigim dimin taemin biyie biyeyim krimiiram nitiyim mi hikpai hikpaiyim krimiir hauuwiyim krimiir tirbuwam, krima simiirsi bi hiuniyanaikim. ⁵ Sima krimiirin bidiyar mi

ipimparim mi maeyaua mii biyie miriia saair hir bidiyar mi hiugripkiikikaiyim. Mi krimiir sau omomin sima krimiirin siyiu miyiknan bi tirkim sima krimiirin ha mi igbumbu. Mi krma mii pranaepranae bi miriigim, ini piu whaowaki krimar ywobugiyim. Ti nhirim krma nhwo bi sibgu whwonkaiigim mi mipi nae karamkaramar mi ami. Dimusi rani, krma Adi Komii siir yai aiir boinmimauugim mi sima krimiirin hiriinansi tiri. ⁶ Krma krmairgim siyiu miyik sibgu tiriyim mi nim krma Adi Komii siir dimin taeminim ina ninokninkinim. Mi nim krma io bi nanka osisauuwikim, dimin taeminim krimiir kou nwowiyim simiirsyiu. Krma bigin nasmirwaiya nwowikim mi krma iikamim simiirin maigimairga pa mi iisimauuwi simiir whinkinsiis haiginiuwam mi simiiram naingwokwowam. Mi ti Adi Komii siir naeyiun, ti krimiir kwoinawu nwokaiyin, krma iikam nhirim simiirin hiniina nisiimauuwi, krma Adi Komii siir miigi mii aiirar mirii. ⁷ Krma inokinokin yaimwo aiirarar nowomwarkaiyuuwikim. Mi Adi Komii siir kirieya yipika krimiir hauugiya, inokinokin krimiirin saeyar whinkinsiis haiginiuwi, krimiir miyiyim. Ti kamim yipiki yaiini digworaekwo nonkwowiyim, sima kimirkaiyam, ti dimin hiniinim nhao sau, irim hipig, simiir sau omomin saika ninitam, ini simiir hiriinan ywowim, ti siyiu miyikin krma nwowiyim mi miyiyim krma miriyyim yim ini hiriinan ywowim. Yim sima inokinokin krimiir kimirkaiigim, tiriginim yipiki yai biyie krimiir boiniyim mi dimin biyie krimiir tiriyim yim sima wi krimiir nikwowaisii rani. Nningaka. Simiirin wi krma nikwowaisii. ⁸ Iikam nhirim yim krimiir inig imiir hainani mi nhirim yim krimiir swoki ikwowaisii nhirim pi krimiir mi igbumbu kauwok itkin boini mi nhirim iikam nhirim simakan krimiirin pi yai wadieyar mi boini mi krimiir

siyiu ikin. Mi yim ti hiriinan dimin taeminim yim dimin komii rani. Mi krīma ti dimin taeminim krīma tirim simiirin wi hiriinanar tirkripkai. Mi iikam nhirim yim ha naingwowi, krīma iikam paii rani, niksisaeyaka waiwiigim. Mi krīma hiriinan bi tirikim krīma yaimwo arar boinmimauuwikim. ⁹ Mi ti iikam hiriinanim yipiki Adi Komii siir ninokninkin karamae nwowiyim mi yim sima iriipi hiriinan krīmiir mi inokninkin tani. Mi Adi Komii siya mi siir iikam ima, yim sima krīmiirin bidiyar yinokninkinim. Iikamim krīmiirin ha naingwowyim, krīma wi krīmbi naowi mi krīma pi omwaiya swoki waiyaei. Adi Komii siya kam imiirin minam kiwakikin, krīmiir tioim. Mi siya ini krīmiirar kigirkakin mi krīma paniinsi yaosi. ¹⁰ Mi ti dimin bibiyeyim krīmiiram nitiyim, krīmiir kwoin imiir kiyaiyam, krīmiirin wi sima tiri, maigimaigra nwo karamin. Mi iinokiinokin krīma wi maigimaigra hiriyar nwokripkaii. Krīma paeprīkabar mi oka wīndi, dimin taemin mi tir karamae, krīma iikam imiirin wa whinkinsiis haiginiukripkaii Adi Komii siir dimin taeminim simiir sibgu onkworinukripkaiyim. Nim krīma ini inkamim ti nuin siirin digworaekwo karamae nwowiyin ini simiir hiriinan ywowim. Mi nim krīma digworaekwo miyik miyikakaigim mi ti digworaekwo miyik miyikim inkamki simiir nispakii haiyim wi dig nwo rani.

¹¹ Mi kima ti iikamim ti omin Korin siir hiranim, krira kimaka bidi boino mi dimin taeminim krīriir kwoinaw tir nwokaiyim kimiir bidi boinmimauuwim. Dimusi rani, krira kimiiram nhami nhami naingwokwonanae rani. ¹² Krīriir kwoinin kimiiram naingwokwonanaeyin bi niki digikin. Niingaka. Krira kimiiram nhami nhami naingwokwonanae rani. Mi kimiir kwoinim krīriiram naingwowin yio bidi digiyin. Mi kima krīriiram naingwokwonanae rani. Niingaka. ¹³ Mi tapa kara

kimiirin pi adin siir yinisim iir boiniyin pi siir hiriinan boinkii. Mi kara kimiirin pi hiniina boinkii, kima kririiram daingwokwonanae ta krira mi aingwokwonanaeya iikam kimiiram saiir hiriinan. Iriig.

*K*rima Adi Komii siir iikamim krima iikam biyie biyieyim simaka kipi namasu

¹⁴ Kima ti iikamim yipiki Jisis Krais siiram naingwo tibmii kiin karamae nwowim iripa simaka kipi namasu. Nii nabieyo yo iripa bi nwowiko mi ti hiriinan siyiu kaimwowin, Adi Komii siir iikamim sima iki iikamim yipiki Adi Komii siiram naingwo tibmii kiin karamae nwowiyim simaka kipi mirii mi diminin sima mi tiriyin siir wara kipi mi tir. Niingaka. Dimin taeminim yipiki wadie nwowiyim mi dimin taeminim yipiki biyie nwowiyim yim iripa kipi nwo. Niingaka. ¹⁵ Mi kima hiriyyar naingwowi, Krais siya mi Setan siya sowa wi kwoin whiruwar nwowi? Yi ti hiriinanin ini niinga ywowin! Mi inkamin yipiki Adi Komii siiram naingwo tibmii kiniiyin mi inkamin yipiki hiriinan kwoin naingwo karamae nwowiyin, sowa wi iripa paniina nwowi? Yi tiriiginin yo siyiu rani! ¹⁶ Mi Adi Komii siir omaka mi uruwai siyaowaini omaka aka, sowa wi iripa paniina nwowi, irua nwowamin? Yi siyiu rani! Krimiir piuim sima ini omakanan ywowim maeyaua Adi Komii siir naeyiu ieya nidwokaiyana krimiir kwoin nau tirin. Mi Adi Komii siyarin biya yokwoni hiniina boinkikin, kara wi kariir iikamim simiir mhi kwoin nau nwokaii kara wi simakar nwowi kara wi simiir Adi Komii nwowi mi sima wi kariir iikam nwowi.

¹⁷ Mi Adi Komii siya ta hiriinan saiirsi boinkin, kima ti dimin biyie biyieyim, ti iikam bibiyieyim sima tiriyim, simiirsiiyin aru dwo mi kima simiirin digiumii haimriiyugig. Mi kima ti dimin taemin hiriinanin simiirin digiumii haimriiyugigi mi

simiir mi ap karamae mi owi mi kimiirin wi kara haii, kariir iikam nwowam. ¹⁸ Mi kima hiriinan tiri mi an kara wi kimiir Ad nwowi mi wim kima wi kariir yinisimki yinisim yinkamiyin mi yinisim yinugiyinar nwowiskii, Adi Komiiyin, yipiki ti nuan digworaekwowim simiir tirkiyin mi ninomor kouan ikim, siyairgin Biian Inkam Komiiyin ti hiriinan boinkiyin. Iriig.

7

¹ Ti kariir nomiiyauim, yipiki kara naingwokwowyim, Adi Komii siya ta nimbina krimiir hauugika. Mi hiriinankiniuwi, krima krimiir digiun, ti dimin taeminim yipiki krimiir tiriyim dimin biyie tiram mi ti dimin taeminim yipiki krimiir kwoin imiir kipridiyim, simiirin digiumii haimriyugig. Krima siyiun Adi Komii krimiir Wanin siir whwonkam ida dimin whirki kimbu karamae nwowiyin siirarar dap iski mi Adi Komii siir kipi tir, siya krimiirsi nididim. Iriig.

Om Korin hiran iikamim simiir mhi kwoinim kisina haigigiyim mi Pol siir kwoinin ini maigimaigar ywokiyin.

² Iikam kima, kririiram daingwokwonanaei krira kimiir warauran iikam nhirmi dimin biyie whir bi swoki tirbugo. Mi krira kimiir iikamim simiir inkam nwir bi swoki tirbumiminkin mi krira kimiir bi swoki iksisaekim mi kimiir nwirni diminsim whir bi swoki priihaigo, kimiir nhir ima boina sair hiriinan. Niingaka. ³ Kara ti yayim kimiir nikiyam bi boinkin. Niingaka. Kara biya kimiirin bidiyar iki boinkiyin mi tariinanin tisa swoki boinkiyin, krira kimiiram pranae pranae naingwokwo rani, kima naowi, krira kimaka naowamar mi aingwowi, iyie? Wi hiniin kipi tir mi kima omwai mi waiyai mi ni krira hiriinan omwai kimakar mi waiya amar mi aingwowi.

⁴ Kara kimaka kwoino whisa nwo rani kara iinokiinokin iikamim warauranim kimakan hinda maigimaigra arar nwonanaeikin. Mi iya dimin taeminim kririiram nitiyim, kririir kimpipisu haiginiuam mi krira pi diminim iikam kima tiriyim pi simiirar naingwo kripkaii. Mi tiriiginim kririirin maigimaigra sima nwowaiginiuwi mi kririir kwoinin hiinsima asi nwowi.

⁵ Mi iya krima nu haimii Masedonia tiriirar mi ita, krima wadie bi mini onikim dimin bibiyeyim krimiirin ini hiriyar swoki tirkipkaiyim krimiir piua bi swoki siismiminka. Niingaka. Sima kririirin bidiyar mi ikwao boinim mi bidiya mi inkinyaeyao boinim mi kririir kwoinin iikam kimiirsiyin nidid prasae mi naingwoyimyok prasae bi kinko, dimin taeminim krira tirgigim krimiir mi inkam biyeyin siya niti, wi siya nini tirbuni simiirin. ⁶ Mi Adi Komii siyairgin yipiki iinokiinokin iikam sibgu siiboboiniu haiginiuwiyin, iya sima hikak nwowiyim. Krimiir kwoinin siyar niki kinsiis haiginiugin inkamin Taitas nikiuwiyin siya nikropkiyin krimiir nini kigniyam. ⁷ Ihi, siya bidiyar yitin krimiirin siya ini siiboboiniuni. Siya krimiirin min nini boinikin, kima siirin panin panina siiboboiniugin dimin taemin kibi kibiyim kima napim mi kima tirim. Tiriiginin krimiirin maigimaigra sima nwowaiginiuwi. Mi siya ha nitin, krimiirin siya ini boini, siya krimiir bidi kignakiyin mi wim kima krimiir kigam asi naingwokim. Mi kima ti dimin taeminim kima tirim simiirsi asi nididgim, yipiki hik krimiir tirhaiginiuim. Mi wim kima krimiiram asi naingwokikim mi wim kima pi krimiir mirmii aair nwowi iya iikam ima boiniyim dimin taemin biyeyim krimakar ninkikiniyim kimiirsi. Mi kima ti hiriinan dimin taemin imiir tirkiyim mi wim kima kariir tirkii, kara maigimaigra kimaka nwowim.

⁸ Mi ta yokwowa biiya kara winkiya kimiirin hikak saeya mi o karamaeki windi mi an kara ha naingwowi, ta yokwowa biiya kara winkiya kimiiram ya dimin wadie aeyairga. Kara hikak dimusi bi nwokin, kara hiriiriyar naingwokin, kimiirin ii nhirim wi hik saeya hauwi. ⁹ Mi tariinanin, kara maingimairga komiiga, kara yokwo kimiiram winkyin kara maingimairga bi nwokin, kima ti hikak dimin taeminim kara winkyim hikak simiirsi nwowim. Niingaka. Kara maingimairga minam nwokin hikak kima nwowa mi kimiir mhii kwoinim kisina haigiyim mi ti dimin miyikim simiiram swoki sibgu apim. Ti dimin taeminim kara winkyim kimiiram, simiirin Adi Komii siya bidi haiyim. Kimiir kwoin imiir kisina haigiyam mi kimiirin sima whinkinsiis haiginiugim. Mi hiriinan saiirsika krima maingimairga asi nwokim. ¹⁰ Ti dimin taeminim simiirin Adi Komii siya haigim mi kimiirin hikak asi nwowaiginiugim mi kimiir mhii kwoinim siya kisina haigikim. Mi siya wi kimiir asi whinkinsiis haiginiuwi mi kimiirin wi ti dimin taeminim simiirsi asi nanmaiwarkainaei. Ti diminim yim dimin wadie imairgim mi krima simiirsiyin maingimairga nwo karamae kipi nwo. Mi dimin taeminim yipiki nuan iikamim simiir tiriyim, maingimairga nwo karam sima nwowam, yim naokaowikim mi simiirin kwoinbudin omwai waiyayokiyokiyam sima bi whinkinsiis haiginiuwikim. Niingaka. ¹¹ Sibgu sibgu daingwo omok ti hikim simiir tirim mi Adi Komii siya simiirin ha ninkpitkiyim kimiiram sima ini dimin wadieki wadie imar yimbiyamim. Mi sima kimiir kwoin imiir asi tirkim hiriinan nwowam naingwowim. Mi simiirin digiumii haingikim, ti dimin bibiyeyim kima napim, yipiki kara winboinkiyim. Kimiir kwoinim sima kiprid haiginiuwi, inkamin yipikin dimin biyie tirin siirin igao

yai boinim. Mi kima ti dimin biyie hiriinanin yipiki kimiir nimbiamim simiirsi bidiyar mi ididim. Mi kima hiriinan bidiyar mi aingwowim, kara niti kimiirin simiirsi whindiraeraram mi wim kima kimidiniya kamim dimin bibiyie tiriyim, simiir whinkinsiis haiginiuam swoki kwanaingwo. Ta yokwowa kimiir tirkika, kima kariiram naingwokwonanaeyim mi kariiram naingwowim, kimaka iripa nwowam mi ya tariigina ya kimiir whinkinsiis haiginiuga kimiir naingwo tibmiya Adi Komii siiram in kirie nwowim. Kima kariir yai airin bidiyar wakaeyim mi ya tariigina, ya kariir nisiimauuga hinin, siyiuin kima nwowiyin hinda tindan wadie bidi ywokiyin. Mi dimin biyeyim kimiir waraur nwowim simiirin kima bidi sibgu tirkiyim mi siirin kima asi niridnatkikin.

¹² Mi iya kara ta yokwowa saiir winkiya, kara kamim yipiki siyiu biyie tirim simiirsi bi naingwokin. Mi iya kara ta yokwo aii winkiyin kimiiram kara ti inkamin yipikin siyiu biyie tirin siirsi bi naingwokin. Adi Komii siya kariir kwoin iirin bidi yinokninkinkiyin, ta yokwowa kara winkiya iikam kimiiram, kimiir whinkinsiis haiginiuam kara hinina naingwowi kimiir siyiuim idowiiya dwoki Adi Komii siir whwonkam ida. Kima wa nwoki sibgu inokninkinim, kima kririiram naingwokwonanaei mi ta hiriinana saiirsi winkika ta yokwowa. ¹³ Mi dimin taeminim kima tirim kririir, kririir siiboboiniu haiginiuam sima sima rani, dimin taeminim kima whindiraerarin Taitas siir wokmaihaiginiuam mi krira ti saika nwowo, krira maigimairga komiiga. ¹⁴ Mi biya kara kimiir inig imiir boinmauu wakaeyin mi kara Taitas siirin ha boinkin kima wadiekim mi ti dimin taeminim kima tirim kariirin wi nididgak sima nwowaiginiu rani, ta kara boina siir. Mi ti dimin taeminim kara boinim iikam kimiirin hinin sima wadiekim, yim ini ti yayim biya krira niki

boinim kimiir whiekakar ini simiir hiriinan ywowim, yim kaimwowaigim. ¹⁵ Biya Taitas siya kimiiram waraur niki itin, kimiir kignakiyin mi kima siirin wadie ha sibgu ohaiginiugiyim mi siirin ha mi sibgu kigriraowim mi kima dimin taeminim siya boinim simiirin ha mi wakaeyokna. Mi siya ta saiir naingwokiya siya kimiiram pranae pranae bi naingwokwokin, ini biya siya naingwokwowa ini saiir haiburin. ¹⁶ Mi tariinanin, kara ha naingwowi, kima mi kara, krma ini kwoin whiruar ywowiskiyim mi kara kimiiram kwoin whisair bi nwokikin kara maigimaiga komiiga. Iriig.

8

Adi Komii siir piugana saiir iikamim sima irni nwirni dinan whinkinsiis ankinsiis

¹ Ti kariir nomiiyauim, krma yai kimiir boinmauwam naingwowi mi kima pa nwoki inokninkinim, dimin miyik miyikim Adi Komii krmiir Wanin siya tirim siir piugana saiir iikamim simiir, nu Masedonia hiran isidin siir. ² Mi iya simiirin iikam nhirkim tiriyim dimin biyie, sima pi maigimaiga hiriyar nwokripkaii. Mi sima iikam paeprikabar mi oka windi, sima pa mi maigimaigaei. Dimusi rani, sima bidi yinokninkinim, simiir dimin bibiyeyim simiirin Adi Komii siya bidi haiyoprimdiyumiigiyim mi sima simiir umirim iripa asi haingiriyu hauugii iki iikam nhirim simiir. ³ Kara kimiirin kaimwovar boinkii, sima umirim simiir kwoinkar naingwo hauwi simiirin. Mi sima umir hoimgak karamaeka windi sima Adi Komii siirin pa mi hauwi. Mi kara simiiram bi boinkin, sima hiriinan tirim. ⁴ Simiir kwoinim Adi Komii siir iikamim om komii Jerusalem hiranim simiiram naingwokwonanaei simiir whinkinsiisam. Mi sima

krimiiram asi nimpiwirwirkripkaigim ti umirim simiir hainamim hiriir. ⁵ Sima iuwa rigar hauugim. Sima wadieyar tirkim, sima ta krima naingwowa simiir, sima tiram sair hiriinan bi tirkim. Bii simiir mhi kwoinim Biiyan Inkam Komii siiram kisina haigi. Mi mhoiia sima Adi Komii siiram ywo, simiir boinmauuiim, diminin siya naingwowin sima tiram yayim krima boinkiyim simiir, simiir kwoinim krimiiram wara mi inkin aingwokiyim. ⁶ Biya Taitas siya ta mii aiir mirii bwakainakin, kimiir iikam nhirim simiir whinkinsiis haiginiuwam, dimin taeminim hinda whisariiyar priihauuwim. Mi hiriinanki niuwi mi krima siiramim wa swoki sriigrpkaii, kimiir whinkinsiis haiginiuwam, ta mii aiir digiyam mi ta miya wi iki iikam nhirim sim nwoki whinkinsiis haiginiuwim. ⁷ Kima ti om Korin hiran iikamim kima dimin taemin kasa bi tirkim. Mi kima siyu kibiki kibi iirar tirkim. Mi kima iki iikam nhirim simiir siyu imiir asi haiburgim kima Adi Komii siir yai aiiramar naingwo tibmii kiingim. Mi kimiirin siyar whinkinsiis haiginiugin siir yai imiir ninokninkinim mi simiirin iki iikam nhirim simiir nwoki boinmauuiim. Wim kima mii miyik miriyamar naingwokwonanaeikim. Mi kima krimiiramar mi aingwokwonanaeikim. Dimusi rani, wim kima ini kima iikam ywowim wim kima Adi Komii siiram naingwokwonanaeikim mi siir iikam ikim. Krira kimiiramim hiriinanam warar mi aingwowi kima dimin taemin nhirim siir mii aiir warar mi priihauuwim.

⁸ Krira kimiiramim siyu komii bi winkikin, kima siir wakaeyokna apamin. Kara kimiir bidiyar iki iisiimauuwim iikam nhirim umir iki iikam nhirim simiir hauuwan daingwo. Kara kimiir kwoin imiir boinworwokai haiginiugin, ti kara winkiyim kimiiram, iki iikam nhirim simiiram mi kara wa nwoki inokninkinim, kima iikam

nhiramin ina naingwokwonanaeyim, iyie? Niingaka. ⁹Kara kimiir kwoinin simiirin dimusi boinworwokai rani, kima dimin kibi kibiyim krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Krai siya tirim simiirin bidi yinomokninkin digim. Siya digworaekwo hoimgakakar nwokin iya siya Adi Komii saika nwowin. Mi siya digworaekwowim simiirin digiumii ha haimriiyugigin mi siya ini inkamin digworaekwo karamaeyin ini siir hiriinanar yamwoiun. Siya inkamin dimin taemin karamaeyin siir hiriinan whisarii bi nwokin, kimiirsika. Mi kimiirin wi siyar whinkinsiis haiginiuwu Adi Komii siir dimin miyik miyikim simiir haiyam. Mi kima wi siir mii kibi kibi imiirarar mirii iski iki iikam nhirim simiir whinkinsiis haiginiuwim.

¹⁰ Mi yio kariir kwoinin ti dimin taemin imiirin pi hiniina boinkii, kimaigim iikamin yipiki umir iripa haingiriyu haiginim Adi Komii siir iikamin om komii Jerusalem hir nwowim simiiram. Wim kima ta hiriinana iki biewiyin namkiyin si tirbwakainakim mi an kara ha naingwowi, kima ta miya bii kima tira sair mi digi, wi wadiyar mi owi. ¹¹ Mi tariinanin kima umirim iripar ti swoki haingiriyu haigin mi ta biya kima niki tira ya ti digi. Mi biigi biyarin, iya kima umir iripar haingiriyu haigina, kima ta mii aiir miriyamin pranae pranae bi naingwokwokim. Mi tariinanin ti dimin taeminim kima tirim umir niugugusim kima haingiriyu haiginim yim ti digi. ¹² Mi inkamin siir kwoin komiiyin umir digworaekwo Adi Komii siir hauuwam naingwowin mi Adi Komii siya wi siiram swoki srii rani, dimin taeminim siya nonkwo kamae nwowim simiiram. Adi Komii siya wi diminim siir hir nwowim siya hauuwanim wi simiirarar haii.

¹³ Kara kimiirin hiriinan bi boinkikin, iki nhirim simiir whinkinsiis haiginiuwim hiniin, sama wi wadie hiriyar

nwoki owim mi wim kima niinga nwowi mi wi hikak niki owim. Niingaka. Kara ha naingwowi, kima hirii hiriinankinar dwo. Mi kara minam naingwowi, ti hiriinan siyiun siirar dwo. ¹⁴ Kara ha naingwowi, diminim kima nonkwowim simiirin hinda haimii ara timi hauugi. Dimusi rani, tariinanin ta ii aiirarin kima umir kasaka nwo rani mi yim sima komii nonkwo rani. Mi mhoyiya sima komii mi onkwowi mi wim kima sapisap, kimiirin wi sima mi whinkinsiis haiginiuwu. Mi ti hiriinan siyiun, kima whiekakar in wi wadiyar sibgu owi. ¹⁵ Adi Komii siir yaayim yipiki Moseski si winkiyim Yokwo Komiiini yim ha boinkim, iikamim yipiki biya umir digworaekwo nae minim sim niki aokingugunankaiyim, mhoyiya sima wi dimin sim whirm in whirminki swoki onaowid rani. Mi ti iikamim yipiki digworaekwo kwisuwa nonkwowim, mhoyiya sima wi inkam paeprikabnan nwo rani sima wi digi digar nwowi. Iriig.

Pol siya wi yaeya inkam nhirim simiir nikropkii om Korina hiriirin.

¹⁶ Kara Adi Komii siiram in hiriyyar naingwowi. Dimusi rani, Taitas siir kwoinin siya hiurworwokaigin. Mi siya waraur nitam asi swoki aingwokin, iikam kimiir whinkinsiis haiginiuwam. Krira mi aingwowa kimiir whinkinsiis haiginiuwam nitam, saiir hiriinan. ¹⁷ Mi krira siir sriyo, kimiiram swoki itam kimiir kigniyam mi siya ini wadiyar mi owin krira siir kwoin iir bi kiyago. Dimusi rani, siir kwoinin hiriyyar naingwokin siya wa niti kimiir kigniyamin. ¹⁸ Mi krira kririir nomiiyauwin siirin warar yikropki Taitas saika namam. Mi iikamim Adi Komii siir piugana saiirim, omom kingiin kingiin nwowim simiirim, sima siir inig iir haigin idwokikim. Dimusi rani, siya Adi Komii siir yaiya saiir boinmimauwan inkam kibikin iki iikamim simiir. ¹⁹ Ta sasa rani. Niingaka.

Mi Adi Komii siir iikamim sima siir warar mi imbingim krimaka namam, ti umirim simiir hainamam om komii Jerusalema hiriir. Mi krīma ti hiriinan dimin imiir tirim mi iikamim sima wi Biyan Inkam Komii siir inig hainan-prapraskii ti digworaekwowim simiirsi. Mi sima wa nwoki inokninkinim krīma iikamim simiir whinkinsiisam naingwowi ti dimin taeminim simiir tirim. ²⁰ Mi kama wi mintirao wi iki iikam nhirim sim pi boinisi ti umirim sima haingiriyu haiginim krīma simiirin kipii yapii bi tirkim. Mi krira ti kririir nomiiyauwo sowiiram asi nikiugiko yipiko hinda tinda kriraka namano, dimin taeminim krira tirim simiir kigmimikam. ²¹ Krīma dimin taeminim biya Adi Komii siir whwonkam ida wadie nwowim simiiraram naingwo rani. Niingaka. Krīma hiriyyar naingwowi, iikam whiekakim sima ta saiirin ina ninokninkinim ti krimar tirim krīma wadiekinar tiri.

²² Mi hiriinanki niuwi mi krīma krimiir nomiiyauin wi ti inkam nwisowakar nikropkii krīma siir bidi hidim, dimin taeminim siya hidim simiirin. Mi krīma hiriyyar ninokninkini, siya simiirin wadieyar tirkin. Mi tariinanin siya ina ninokninkinin, kima ini siyiu miyik imiir napim. Mi siir kwoin komiiyin ta miya saiiram nitam asi naingwokin saiir miriyam. ²³ Mi iikam nhirkim kimiir srii hiniin, Taitasin siya yipikin. Mi kima simiirin hiniina boin, siya krimiir nomiiyaugin, krīma iripa mi kwiruar miriigim. Mi inkam nwisowakar yipiki wi saika ninkin iti sowiir warar ninkin boinkii iikam kimiir nini kignakiyam. Mi kima iki iikam nhirim simiirin wi ha boin, sowa krimiir nomiiyau wadieko. Adi Komii siir piugana saiir iikamim yipiki ti kingiinar kwowim, sima nimbingikim warar nitam. Ti inkam nwisowakar Adi Komii siir mi aiir miriigo iikam simiir whinkinsiis haiginiuwam mi Kraisiir inigni boinmimauuwam dimin taeminim sima tirim. ²⁴ Mi hiriinankiniuwi, kima simiir kigriraowi ya tariigina

ya min niisiimauuga, kima simiiram naingwokwonanaei. Mi kima ti hiriinan siyiu iir tiri mi mhoiia iki Adi Komii siir piugana saiir iikamim iki hinda tinda nwowim, sima ninokninkinkii, kima wadiekim, ta kara boinkiya simiir biya iikamim warauranim kimiir saiir hiriinan. Iriig.

9

Umirim iikamim nu haimii Judia hiranim simiir whinkinsiisim simiir boinka

¹ Kima bidiyar yinokninkinim umirim Adi Komii siir piugana saiir iikamim nu haimii Judia hiranim simiir hauugi simiir whinkinsiisam. Mi hiriinankiniuwi mi kara kimiiram pi yokwo priei winki rani, ti simiir boinkiyamin. Niingaka. Pi hinda harki haruwar kwaowinkii. ² Kara ina ninokninkinin, kima ti iikamim hiranim simiir whinkinsiis haiginiuwam tiri. Mi kara kimiir inig iir bidi hainan prapraskiyin mi iikamim Adi Komii siirim nu haimii Masedonia hiranim simiirin hiniin bidi boinim. Krimiir nomiiyauim Korin nu haimii Esia hiranim, sima iki biewiyin namkiyin, sima iikamim nu haimii Judia hiranim simiir bidi mi whinkinsiisim. Sima bidiyar yinokninkinim, kima iikamim hiranim simiir bidiyar mi whinkinsiis haiginiuwim ti dimin taeminim kima tirim simiir simiirsi, simiir kwoin imiir kisina haigiyam simiir wara ninkin tiram. ³ Kara hiniinam naingwo rani, ti yai kibi kibiyim iikam imiir kara boinim kimiir, sima hindara priiyokaeyamim. Mi ta hiriinan saiirsika, kara krimiir nomiiyuwim simiirin biyin kimiiram asi nikropkikim kimiir whinkinsiis haiginiuwam, kimiir umir imiir haiyam. Mi sima niti mi sima pa nwoki kigniyim wim kima bidi diriraerar haiginkwokinim. ⁴ Mi nu haimii Masedonia tiran iikamim sima niti mi sima ha nini kignii, kima bi niki diriraerar haiginkim mi kara wi nidid prasae

kin tani. Mi an kara hiriyar mi aingwowi, wim kima wa mi ididi. Dimusi rani, simiirin kara boinkin hiniin, wim kima kimiir umirim bidi haiyim mi bidi diriraerar haigin digim. ⁵ Kara ti dimin imiir boinkiyin mi kara krimiir nomiyyauim simiir bidi sriiyim, bii sima nitim, kimiir nini whindiriraerarniyam, wari umir imiir diriraerar haigin sasaukwokinam. Mi mhoiyya kara nu haimii Masedonia hiran iikam simaka niti mi wa nini kigniyim bidi diriraerar haigin digwokinim. Mi ti iikam nhirim simiirin wi hiniina nwoki iisiimauuwim, ti digworaekwowim yim kimiir kwoinkar priinaingwo hauugim.

⁶ Kima ti digworaekwowim simiiramin sibgu sibgu daingwo omok. Mi kima Adi Komii siirin haimiisima hauuwi mi mhoiyya kima wi iriipi hiriinan haimiisimar mi haii. Yio ini inkamin numiran sasaeya ninkiniyin ini siir hiriinan ywovin. Pi siya hoimgak yinkin karamae ywo mi siya pi hoimgak mi ingugu ae rani, pi hiriinan kwisuwar mi ingugu ae. Mi siya pi numir kwirkak aiarar yinkin digi mi siya pi hiriinan hoimgakar mi ingugu ae. ⁷ Mi iikam kima irira nwonwira biyyin ti diminim kima tiranim simiiramin sibgu sibgu tiki aingwo omok mi simiirin mhoiyya tir. Umirim Adi Komii siir hauuwiyim kima simiirin hindara kipi naingwo kisisiir hauu kima umir digworaekwowim Adi Komii siir hauuwiyim kimiir kwoinim maingimaingakak warar dinkin oki mi Adi Komii siya wi ti hiriinan inkamin siiram naingwokwowi. ⁸ Mi ti digworaekwowim, kima naingwowim kimiir kigriraowam iinokiinok yim wi Adi Komii siya hauuwi kimiirin mi yio ti sima sima rani mi siya kimiirin wi yaeya dimin miyikar swoki inkin hauugii kira nonkwowamin. Mi kima iki iikam nhirim simiirin wi simiir nwoki whinkinsiis haiginuwim. ⁹ Mi yayim inkamin yipiki biyya ta Yokwo Komii aiir winkyin siya hiniina win boinkikin,

inkamin yipiki Adi siir yai aiir sibgu wakaeyokna apin mi iikamim yipiki niinga nwowim sim whinkinsiisin mi ti siyu kibi hiriinanin siya tirin, sima wi siir siira naingwokwonanae kaigii.

¹⁰ Adi Komiiyin yipiki sasaeya inkam nwirni hauuwi siya ninkinam, mi sima nae wi simiirsiyar mi haii mi siya kiriirin wi ti hiniin hiniinim sim hauuwi. Mi siya simiirin wi iuwarigar mi tiri mi kira iki iikam nhirim simiirin wi simiir nwoki sibgu whinkinsiis haiginiuwim. ¹¹ Mi Adi Komii krimiir Wanin siya kiriirin wi dimin taemin miyyik miyyik kasa hauu rani. Mi kira iki Adi Komii siir iikam nhirim simiirin wi simiir nwoki whinkinsiisim. Mi mhoiyya krima niti, wari umirim kima haingiriyu haiginim simiir hainakiyam mi krima simiir nini hainakii mi krima simiirin wi iki iikam nhirim simiir hauuwi mi yim sima wi Adi Komii siir inig iir hainan prapraskii. Ti diminim kima tirkiyim simiirsi. ¹² Mi ti dimin kibi hiriinanin yipiki kima tiri, yio wi Adi Komii siir iikamim yipiki indim nwowim wi simiir whinkinsiis haiginiuwi. Mi ti kima kinsiis haiginiuwi simiir, sima sima rani. Kira simiirin wi warar timi tir haiginiu maingimairga nwowamin. Mi Adi Komii siir inig iir hainanamin. Dimusi rani, ti dimin imiirsika. ¹³ Mi ti diminim yipiki kira tirim kiriir nomiyau imiir, yio wi simiir niisiimauuwi hiniin, kima Adi Komii siir yai imiiramin ha sibgu wakaeyokna apikim. Mi kima Kraisiir yaiyim simiir nanaakninkii haiginiuwikim. Mi sima ti umirim kima hauuwim simiir kigi mi iikam nhirmi mi hauu ikim mi sima wi Adi Komii siir inig iir hainan prapraskii. Dimusi rani, ti simiirsika. ¹⁴ Mi mhoiyya sima kimiiramin wi pranae pranae naingwokwo rani mi sima wi Adi Komii siiram kwisboinkii, kimiir whinkinsiis haiginiuwim mi kimiir kigriraowim. Dimusi rani, kimiir kwoinim siya

hiurworwokaigim mi kima ti dimin iir asi tirkim. ¹⁵ Ha wit, krɪma Adi Komii siir inig iir hainani. Dimusi rani, siir yinisimin siya krimiir hauugikin. Mi dimin taeminim krɪma hauuwiyim yim siir yinisimin yipiki siya hauugiyin siir bi haiburgin. Iriig.

10

Pol siya iikamim yipiki ha boinim aposel kamim miyyik rani, siya simiir yai imiir nikidugin.

¹ Kara Polkin, kariir kwoinin ha naingwowi, kimiir kwoinin ti kisina haigi mi ti dimin taeminim Jisis Kraiss siya tirim simiiram ti aingwo. Siya siir kwoin komiyyin siyamar bi naingwonakin mi siya iikamim simakan dimin taeminim bimbuiwi bi tirkin. Mi iikam nhirim hiranim yim sima kariirin hiniina boinkim, iya siya krimaka tirar niki owa, siya inkam inig karamaenan tirkin mi krimiirin yai ha boinimauugin. Mi mhoiyya, iya siya om whir namwoiuiwym mi siya krimiiramim pi yokwoni winki. Mi siya krimiiramim pi igao yayiar boinki ti digworaekwo imiirin. Mi hiriinanki niuwi mi kara kimiirin pi igao yai hiniina boinkii. ² Mi mhoiyya kara kimiir kigam niti mi kima wi igao yai kara boinam kipi tir kimiirin mi kara kimiirin wi igao yai boin tani ti dimin taemin imiirsiyin, ti igao yai kara boinanim iikamim yipiki ha boinim, nim krɪma ti iikamim tiranim, nim krɪma dimin biyie biyeyim nuanim sim napikim. Mi iikam imiirin ti digworaekwo hiniinim simiir whinkinsiis haiginiuwikim. ³ Mi ta miyya krɪma miriyya krɪma nuan digworaekwowim simiir bi napikim. Niingaka. Krɪma ini ti nu iirar nwowim mi krɪma ti Adi Komii siir mi aiir miriyyim, krɪma ti iikamim yipiki ti nuan digworaekwowim simiir napiyim simiiram mirii rani. ⁴ Mi ti dimin taeminim Adi Komii krimiir Wanin siirim ti krɪma nonkwo

miriyim siir mii aiir yim ti nuin siir tiran digworaekwo rani. Niingaka. Nim Adi Komii siir kirieya mi siir dimin taeminim yipiki krimiir whinkinsiis haiginiuwiyim simiirrarar nonkwowiyim Setan siir dimin taeminim yipiki iikamim siir wakaeyokna ap karamae nwowiyim simiir kwoin imiir haigi itikrikiuwim simiir nikwowaisiyyam. Mi ta Adi Komii siir kirieya ya ini nhao, irim hipig nan ywowa yipiki iikamkim sim nonkwowiyim iki iikam nhirim simaka niniiyam. ⁵ Mi ti Adi Komii siir dimin kirie komii komiyyim ti krima nonkwowim, yim ini ti yai bibiyeyim nuan iikamim yipiki sima napiyim ini simiir haiburim. Mi dimin taeminim yipiki sima naingwowiyim hiniin, simiir kwoinim ini simar kigirkakim mi sima Adi Komii siir paniinsi yinokninkinsi. Mi ti Adi Komii siir dimin kirie komii komiyyim yipiki krima nonkwowiyim mi iikamim simiir kwoinawu nwokaiyyim dimin taeminim, simiirin krima kiyaii. Mi sima Krai siir yai kibi kibiyim simiir asi wakaeyokna api. ⁶ Mi kima krimiir yai aiir sibgu wakaeyokna api mi mhoiyya krima tiriiginim yipiki nantamyiriyiriyim simiirin wi ta kirieya sair kirieni nonkwoniinwomwiir haiginiuwi.

⁷ Iikam kimiir kwoinim sibgu sibgu daingwo omok, ti digworaekwowim kima ha naingwowim yim wadiekim. Mi kimiir iikam nhirim warauranim yipiki ha naingwo tibmii kinim hiniin, simiirin Krai siya bidi yimbingiyim siir yai imiir boinmimauuwam mi sima wi ti dimin imiiram daingwo. Sima wi hiniina daingwo, sima Krai siirgim mi nim krima ti iikamim ti tiranim iriipi hiriinan Krai siirgim. ⁸ Mi Biyan Inkam Komiiyin Krai siya krimiiram bidi kiwakiyin, siir igsoy aiir nokwokairinaowidam. Mi ti diminim krima tirim mi mii ikim, yim kimiir whinkinsiis haiginiuwankim wadie kima sibgu apam mi sima wi kimiir tirbu rani. Mi hiriinanki

niuwi, kara krımıir inig imiirar swoki hainanaei, ti dimin taeminim krıma tirim simiirsi mi kara wi di yididi hiriinan tirsıyın kara wi maırgımaırgar pi ywowın. ⁹ Kara hiniına bi naıngwokin, ta yokwowa kara wıkiya kımıiram, kima ha naıngwowi, kımıirin wi saeya kiyopsıbgı haıgınıuwi, kariirsiyın hinda whisariiyar mi priiyididim. Niıngaka. ¹⁰ Kara pi boriısopi kima kariiramın ti hiriinan kwoın iir naıngwowım. Dimusi rani, kara ina ninoknıknın kımıir iikam nhirim, sima kariirin ti hiniına boınkim. Sima boın, ta yokwowa Pol siya wıkiya krımıiram, siya krımıirin igao yai winboınkikın. Mi iıya siya krımaka tir nwowiyım siya pi krımıirsi nididi mi siya krımıirin hiriinan igao yai bi boınikın. Siir yayım yım ini niıngar ywowım. ¹¹ Mi ti iikam hiriinanım yipiki ti hiriinan yai boıniyım, sima ti yayım kara boınmıauuwım simiir daıngwo. Mi ti dimin taeminim krıma winboınkıyım ti yokwo imiir, ta iıya krıma aruwar niki owa mi krıma kımıiram niti kımıir kignakiyam, krıma wi ti hiriinan yai kaimwowım simiirar swoki aboini.

¹² Mi krıma kımıirin iki iikam nhirim yipiki sima simar nomboınyokainaeyım simiir hiriinan bi boınkim, krıma iikam wadıekıwadıe imaırgım krıma krımıir inig imiirar bi hainanaeikim, sima tira saiir hiriinan. Mi iikamım ti hiriinan kwoın naıngwowyım yım sima ha naıngwowi diminin sima naıngwowyın mi diminin simar kigiyın iki sima yapa yapa nwonıra iriraka tiriyım yım wadıekim mi simiir kwoınım aowa aowa sima simarın ha naıngwowi, sima wadıekim. Mi ti iikam hiriinanım yım pi whaowaei. ¹³ Mi nim krıma wi ti miıyım Adi Komii siya hauugiyım wi simiirarar hainan iski. Mi siya krımıir bıdı yımbıngiyın kımıir waraur mıriıyamın. Mi hiriınankınıuwi mi krıma wi iki mıı nhirim krıma mıriı karamae nwowım wi simiir wara hainan tani. Niıngaka. ¹⁴ Dimusi rani, krıma bııgi

biiyin kimiiram waraur nitkim Kraisiir yai win kibiya sair boinmimauuniyam. Mi hiriinankiniwu mi krima wi digar nwowi kimaka waraur nini miriiyim. ¹⁵ Krima ti miyyim yipiki Adi Komii siya nimbiniim krimiir simiirarar mirii iski. Mi Adi Komii siya krimiirin minam nimbingin mi kimiir waraur miriiyim mi krima hiriinan tir karam nwokiswo mi krima wi krimiir inig imiirar di hainani iki dimin taeminim iikam nhirkim sim tirim simiirsi. Niingaka. Krima minam naingwowi, kimiir naingwo tibmiya Adi Komii siiram naingwo tibmii kiina saeya komii nwokiyim. Mi iriipi hiriinan ta krimiir miya, krima nini miriini kimaka waraur ya wi komii nwoki okiyim hinda tindan. ¹⁶ Mi krima hiriinan tiri, iki maeyau maeyauim kimiir kingiin waraur nwowin simiir nami mi krima wi miyyim iikam nhirkim miriigikim iki maeyau nhirim sim krima wi krimiir inig imiir hainan tani. Mi krima wi ha boin tani, ti miyyim yim krimiir miigim. Niingaka.

¹⁷ Mi ta yaiya ta Adi Komii siir Yokwo Komii aiir nwowa ya hiniina boinka mi inkamin siir inig iirar hainanamar naingwowi mi siya wi Biyan Inkam Komiiyin Adi Komii siir inig iirarar hainan iski siyairgin siir miyyim simiir bwamkibwamin. ¹⁸ Mi tariinanin Adi Komii siya inkam nwirni inig hainani, yio tiriigin yio dimin komiigi komii ieyairgin. Mi inkamin siir inig iirar hainani, yio ti hiriinan diminin yio dimin paii rani, yio ini niingar ywowin. iriig.

11

Pol siya iikamim aposel inkamnan nwonamim simiir siyiu bibiyeyim simiir boinimninkigin

¹ Kara minam naingwowi, kima ti yai hiriinanin simiir yai nhir imiir ti swoki wakae. Mi tiriiginim kara mi boinki

windi inkam biyienan, kara ha naingwowi, kimiir wiinim ti yai imiiram mau. ² Adi Komii siya kimiiram naingwowi mi siya wi ti iikamim yipiki siirim nwowim simiirin wi siya nimbini mi sima wi hirii hiriinan siyiu kinar nwowi mi ti hiriinan siyiu kaimwowin Pol kara iikamim warauranim kimiiram naingwokim mi kimiirin kara bidi yimbiingiyim kima inkam nwiruwani nwowim. Mi kima mi siya, kima wi nwiruar nwoiskii mi ti inkamin siir inigin Kraiskin. Kara minam naingwowi, kimiirin kara nikropkiyim Kraisaika, wig kopaksim ninga yipiki kamaka iripa piu niki o karamae niki owa sair hiriinan. ³ Mi tariinanin kara ti iikamim yipiki yai bibiyie boinim mi kimiir kiyaiyim, biya mipugi si niksisaeya mi siya hiira Ivni kwoinin si, siir hiriinan tirim ini simiiram swoki aingwokiyim. Kara pi boriisopi ti dimin biyeyim kimiir kwoin imiir kiyaiyim mi kimiir tirbuwim. Mi hiriinankiniuwu mi kima wi Kraisa siir siyiu iir sibgu ap rani mi wi siiraram naingwo rani. Niingaka. ⁴ Kara pi nididi. Dimusi rani, ti simiirsika. Mi inkam nwirin kimiiram niti mi siya kimiirin wi yaeya yai nini boinmimauuni Jisis siirin mi ti yayim ti krima boinmimauuwim Jisis siirim kimiir, yim simiir hiriinan tani. Mi ti hiriinan siyiu kaimwowin wim wi yaeya naeyu whir haii. Mi yio ti Adi Komii siir naeyuin biya kima niki haiyin kimiir kwoinawaraur niki okaiyin yio si rani. Mi kima yaeya yai waka mi ha naingwo tibmii kini simiiramim mi yim ti yayim biya kima niki wakaeyim mi ha naingwo tibmiiyim, yim sim tani. Mi ti inkam hiriinanin kimiiram waraur niti mi kima siirin wi maingimarga komiiyar mi owi mi siirin wa mi kigninkin tiri ti dimin iirin. ⁵ Mi an kara ha naingwowi, kara wi dig nwo rani, ti kimiir kam imiir tirkiyim yipiki ha boiniyim hiniin yim sima Adi Komii siir aposel kamkim. ⁶ Mi ti hiriinan kamim sima boinim

yai miyik miyikim yim wi kariir nikwowaisii mi an kara ninokninkinam whaowae rani. Niingaka. Kara Adi Komii siir dimin taeminim ina mi inokninkinin ti simiir yai hiriinanim simiir nikwowaisiiyam. Finokinokin krma ti dimin kiingi kinin kimiirgi kimiirar niisiimauugin.

⁷ Mi iya kara Adi Komii siir Yai Win kibi aiir boinmimauuwa kimiir, kara kimiiramın umiram bi sriigin umir kariir hauuwim ta kariir mi aiirsi. Mi kara hiriinan mi srii karamae mi owin mi kara kimiir whinkinsiis haiginiuwamin, kariir iingar nonkwo miriyyin miyim, umir pi saiirsiya mi haii kara. Inkamin inig komiigak nwowiyin yio ti hiriinan mi bi miriigin. Dimusi rani, kara kimiiram bi kiwakikin umir kima hauuwim kariirin mi kima ha naingwowi kara kimiirin miyik bi tirkin, aniya? ⁸ Mi iya kara ikam kimakar waraur nwowa mi mi ha miriyyin mi ikamim Adi Komii siir pugana saiirim nu haimii Masedonia hirarim kariirin umir sima hauugikin. Mi ti hiriinan siyyuin kara simiir dimin taeminim hinda whisariiyar priihaiwinkin. ⁹ Mi ta iya, kara kimaka waraur miriyya, kara nae digworaekwowam bidiyar mi hainguguwin. Mi kara kimiiramın umir nae minam bi sriigin kariir hauuwim. Niingaka. Kariir nomiyyauim nu haimii Masedonia hiranım simar ini hauuni dimin taeminim kara hainguguwim simiirin. Mi ti dimin taeminim biyar tirim mi ha nitiyokiyokiyim mi ini tariinanar yadigniyim, kara kimiiram bi sriigin. Kimiirin maigimairga nwo karam sim nwowim mi mhoiyya kara kimiiramın wi hiriinan swoki sriimimin tani. ¹⁰ Mi ta Krais siir yai kibiyim ti kariir kwoinaw tir nwokaiyyim, kara kimiirin kaimwovar boinkii. Mi Grik hiran maeyauim simiir ikamim, simiir nwirki ha bi boinkim, sima wi umir kariir hauuwi ta miya kara miriyya simiir hir saiirsi. Niingaka. ¹¹ Mi kima hinin

dimusi naingwokim, kara wi kimiiram kiwaki rani, umir kariir hauwamin? Dimusi rani, kara tari kimiiram naingwokwo rani, aniya? Kara kimiirin pi hiniina boinkii, Adi Komii siya ina ninokninkinin, kara kimiiramin nhami nhami naingwokwo rani.

¹² Mi kara wi ti dimin taeminim biya karar niki tirim wi simiirar swoki tirkripkaii. Mi kara ti aposel kam bibiyeyim yipiki ha boinim, yim sima iriipi hiriinan dimin miyik miyik imiirar mi tiri, ti aposel kam krima tiriyim simiir hiriinan, simiirin wi kara nanaakninkii haiginiuwi. Mi sima wi simiir inig imiirar swoki hainan praprasa iki iikam nhirim simiir whwonkam idan mi wi ti hiniina boini, sima ti krima tirim simiir hiriinan tirikim. Mi kara hiniina naingwowi, ti diminim kara tiri, yio wi hiniina niisimauuwi, sima pi niksisaei. Mi ti simiir yayim yim wi naekak nwo rani. ¹³ Tiki kam hiriinanim yim Jisis Krai siirgisiir aposel kam tani yim sima niksisaeian kamkim mi dimin taeminim sima tiriyim yimbi pi niksisaei. Mi simiir yaigiyayim sima pi simiir wara boininkii rani, yipi simiir kwoin hirirar haigi okaii. Mi sima pi iikamim simiir kwoin imiir kiyaii mi yipiki simiir kigi mi sima pa nwoki boinim, Krai siir aposel kam kiingikiinim simaigim. ¹⁴ Wi mouni haniin kipi siinkao simiirsiyin, yim tiriiginim yim kaimwo rani. Krima ina ninokninkinim, Setan siyairin siir kwoinin yipi kikintimdinuwi mi siya iikamim simiir kwoin imiir kiyaii. Mi sima pa nwoki aingwowim Adi Komii siir paekwosim miyikin siyaigim. ¹⁵ Mi krima hiniina ninokninkini, ti dimin hiniinim yim Setan siya tirkim mi krima wi mouni haniin kipi siinkao, ti iikamim yipiki ti dimin taeminim siya tirim simiir napim simiirsiyin. Yim sima Setan siya tirim, simiir tirkim mi simiir kwoinim yipi pi kikintimdinuwi mi sima pi iki iikami kwoinim sim

kiyai. Mi tiki iikamim yimbi ha nwoki boinim, sima iikam wadiekim sima dimin miyik miyik asi tiri. Simiirin hiriyar kigninkin tirki. Mhoiyya Adi Komii siya simiirin wi ti hiriinan dimin bibiyeyim sima tirim wi simiirsi nonkwobumbuninkin haiginiuwi. Iriig.

Mi iyya Pol siya Adi Komii siir mi aiir miriyyin dimin bibiyie kasa rani, siir kimpipisu haiginiuim.

¹⁶ Mi tariinanin kara kimiirin pa swoki boinkii, kima hiniin kipi naingwo kara inkam biyiekin. Mi kima ti hiriinan kwoin naingwowi, kara kimiirin minam sriii, kima kariir dikiunam, kara ti inkam biyeyin. Mi kima hiriinan tiri mi an kara wi kariir inig iirar hainan prapraskii, dimin whirin siirsi. ¹⁷ Mi kara kimiirin wi Biyyan Inkam Komii siya boinim, wi simiir hiriinan boin tani. Mi kara kimiirin wi min boini, kima kariir inig iir hainan prapraskiyim inkam biyeyim sima boinim simiir hiriinan. ¹⁸ Mi ti iikam hiriinanin yipiki simiir inig imiirar hainaniyim ti dimin taeminim sima tirim ti nuin siir tiranim simiiram mi an kara iriipi hiriinan wi hiriinanar mi tiri. ¹⁹ Mi iikam kima ha naingwowi, wim kima ti dimin taeminim ti kam bibiyeyim ninokninkin karamaeyim sima boinim kimiir, kima simiiram in i maigimaigra komiigakar nwowim, aniya? ²⁰ Mi kima iikam imiiram in pa kiwakii, kimiir kwoin imiir kiyaiyam in. Mi wim kima pi simiir yai imiirar mi wakaeyokna api iki iikamim yipiki maeyaua mi biyie miriyya sair hir nwowim sima wakaeyokna apiya iki gavmani kamim simiir yayim sair hiriinan. Mi kima simiir kiwakii, kimiir digworaekwo imiir hayam mi wi simar digii. Sima kimiir kwoin imiirin niksisaeyayim sima boiniyim mi kimiirin pi simar kiyaii. Mi sima pi simiir inig imiirar hainan praprasi mi kimiirin wi simar kigriraowi. Mi kimiir yaimwo whwonkamim

wi sima nobrombropi. ²¹ Wim kima simiirin minam kiwawini, ti hiriinan dimin bibiyeyim kimiir tirim. An kara pi nididi, kimiirin ti hiriinan tirim.

Biiya krɩma kimaka waraurar niki owa, krɩma bidiyar mi ididim ti dimin hiriinanin sima tirin siir mi tirsiiyin, iikam kimiirin. Mi iikamim ti dimin taeminim ti sima tirim simiiram naingwowi simiir inig imiir hainan praprasu mi an kara iriipi hiriinan, kariir inigin wi simakar mi inkin hainan praprasu. Mi tariinanin kara pi inkamin ninokninkin karamaeyin pi siir hiriinan boini. Kara wi kariir inig iirar mi hainan prapraskii. ²² Mi ti kam hiriinanin ti hiriinan boinim, yim Isrelmi piugana Hibruana saiir iikam ima. Mi an kara iriipi hiriinan Isrel simiir piugana Hibru hiranana saiirgaisaiirar inkamkin iki simiir hiriinan. Yim sima ha boinkim yim sima brougae Ebrahim waini yinneyim simiir yiniekin. Mi an kara iriipi hiriinan Ebrahim siir yinneyim simiirar yiniekin. ²³ Mi sima ha boinkim, sima Kraisi ni miyan kamkim, aniya? Mi tapa kara kimiirin ini inkam whaowaeyin ninokninkin karamaeyin pi siir hiriinan swoki boinki Kraisi siir dimin taeminim kara tiriyim kara bimbiuwi bi tirikin, iki sima tiriyim ini simiir haiburim. Karairgin miyan inkam wadieyin simiir haiburin kara maeyaua mi biyie miriia saiir hirin ii kasakasa bi nwokaigin. Sima inokininokin kariir kariira hiugrimkripiikiikainanaekim, iiyim kara namnanaeyim idip idip ini simiir haiburim. Mi idgiuni kam ima mi ipimpara kariir, ii kwiruwa kwisuwa rani mi iiyim naoni piu kingiin kara nwowim ini simiir imiir haiburim. Mi kima hiriinar naingwowi kariir kouin ini sima ywowim, aniya? ²⁴ Mi Isrel simiir gavmanin siir inkam komii komiiyim inigakim sima kariirin idip idipin iriyyara yonkwo mi idgiuni sima mi ipimparim kariir idip idipin kamnwir iuur iriyyar kwiiya iyop ipimpar.

Dimusi rani, kara Krais siir boinmimauugin. ²⁵ Mi om komii Rom hiran inkam komii komiiyim sɪma kariirin idip idipin kwoima yonkwo mi sɪma kariirin inar mi ipimparim idgiuni. Dimusi rani, kara Krais siir boinmimauugin. Mi iigwira sɪma kariirin siiyani mi kaiyimik mi kara pariiparii naowim. Mi siyaii aka kara ninkin okwomainainamin Solwara whii idopwoniya hir, idip idipin kwoima tir. Mi krɪma opar mi akiyokiyokii. Mi ii kwoimim simiir ii kwira, opara kara nakiiyokiyokiiya niiya kwir mi nabieya kwir. ²⁶ Mi ii whiekakim, kara ti siyuum tiriir nitiiyim mi hinda nami ikim simiir napyokiyokiigin. Mi ieyin opin ha niunaniyin mi kariirin pariiparii siya kaiyiripuwim. Mi kam bibiyeyim hii tauaeiyim, sɪma kariiram nagwoprakai kaokim. Kariir tioam mi kariir digworaekwo imiir tauae haiyam. Mi kariirgi kariir piugana Isrel sair iikamim, sɪma kariiram tirkim kariir nipimparim mi kariir mi isomaowim. Mi iikamim Isrel simiir piugana sair karamaeyim yim sɪma iriipi hiriinan kariir nipimparam mi tirkim. Mi iya kara om hir nwowiyim iikamim simiir kwoimim pi kariir nipimparam mi nisomaowamar mi aingwowi. Mi iya kara iki niimauin sai priiywokaeyamiyin inkamki nwo karamaeyin siir mi owa, niimauan wraisuim kariirin sɪma mi piyimik aokiyim pariiparii. Mi iya kara whii komii solwara sair whii bopwokibopwoniya hir mi owa, kara pariiparii pa mi okwomainainamin. Mi iikam nhirim Krais siir nomiiyaunan nwonamim miyim kara miriiyim sɪma tirbuwim pariiparii. ²⁷ Kara miriinanaekiyin mi ini kariir iga in imar ywokiyim wiir. Mi nii niyim kara nhwo nib bi whwonkaigin, kara nhwo Adi Komii siiram kwisboinanaeikin. Mi ii nhirim, kara mhiigar mi aokin mi naemin karamaeyar mi okin. Mi kara opmirsim bi mi kinsinkaigin mi ii whiekakim kara nae kiimii bi mi

inkuguna aekin. Mi opuda kariir hugiyim, kariir piua pi nopnopa, nounoua mi kini. Mi kara yuis miyikak bi nwokin kariir piu aiir sibgu higriniuwamin. ²⁸ Mi ti dimin taeminim yipiki ha niisiimauuwim kara miriiyim ti aposel kam niksisaeyim simiir haiburim ti sima sima rani. Inokinokin kara iikamim Adi Komii siir piugana sairim iki omom omomim sim nwowim simiiram pa mi aingwoyimyoki, sima ini tari wadieyar nasi tirim, iyie? Wadie tir tani. ²⁹ Mi iya kariir nomiiyauim Kraiis siirim sima dimin biyie tiriyim mi kara simiirsiyin pi hikakar mi owi. Mi iya inkam nwirin, inkam nwirni kwoin kiyaiiyim mi pi dimin biyie ha tiri mi an kara saikar pi ioar mi owi.

³⁰ Mi kara kariir inig iirar swoki hainan praprasa ti dimin taeminim simiirsi mi mhoiia kara kariir inigin wi minsi hainan praprasa, ti dimin taeminim yipiki iikam imiir niisiimauuwim hiniin, kara kiriekak bi nwokin mi kariirin dimin whiruwaki bi tirbumbukin. ³¹ Adi Komiiyin yipiki Biian Inkam Komiiyin Jisis siir Adin, siir inigin wi komiigi komiiyar nwoyokiyokikaeyami inokinokin. Siya ina inokninkinin, ti karar boinim kara bi niksisaekin. Kara miyan inkam kibikin. ³² Biia, iya kara om Damaskas hir nwowa mi inkam komiiyin nu kigriraowiyin Aretas nikiuwiyin siir Gavmanin siir inkam komii nwirin siya yimbingi kam nhirim hira om iir nidiyokiyokaiya sair ano iir kaoraraowim kariiram mi sima kariiram hira waikao. Mi kara hiriir namkiswo, kariirin wi sima pi yonkwowinin mi kariirin wi maeyauwa mii biyie miriia sair hir pi hiugripkikikayin. ³³ Kariirin wi simar pi hiugripkikikayin, maeyauwa mii biyie miriia sair hir. Mi kariir nomiiyauim, Kraiis siirim, kariirin kimidiniya nibni sima haigigi. Mi sima ha namim hiira yipiki om iir hiuyokiyokaiya sairam mi sima ti nib mwis haimii haimii whiiyim kimidiniya uridni yomboborugi mi

kariirin ina yonkwo kiikiiraraokiyim nua hiriir. Mi ini karar yimbinainam budgiyin nua hiriir mi kara ina yun iwiskiinamin. Mi kara ha haiburgigin mi ina yidamamin. Iriig.

12

Pol siya nhwo ha whinin mi siirin dimin taeminim Adi Komii siyar yiisiimauu

¹ Kara pi kariir inig iirar swoki hainanprapas kripkaii. Kara ina ninokninkinin ti dimin taeminim yim wi krimiir whinkinsiis haiginiu rani. Mi Adi Komii siya wi ha boini, krime wadiekim. Mi kara kimiirin pi min boinkii, dimin taeminim yipiki aowa nwokaiyim Kraisi siya niisiimauuim kariir pi simiir boinkii. ² Biya, biwei iur whiiyim namkiyim mi taka iya kariirin Adi Komii siya kariir haiyin mi kariirin siya hainanainam omin siya nwowin kou hiranin siir hiriir. Mi kara bi sibgu inokninkinkin, siya kariir haiyin mi kariir hainanainamin koua hiriir. Mi tari kariir piu sasar namka, iyie? Kariir kwoinbudin siya ti niinainamin. Adi Komii sasar ninokninkini. ³ Kara kimiirin pa swoki boinkii, kara ninokninkin tani, kariir pua saeya piyamisi ama, iyie? Kariir kwoinbud ieya. Adi Komii sasar ninokninkin iskii. ⁴ Kara Adi Komii siir om hir nwowin mi ti dimin taeminim kara wakaeyim, kara pi kariir yaigar kaokwo boin tani. Adi Komii siya pi kariir kigninkinki rani, simiir niisiimauuim mi simiirin iikam kimiir boinmauuim. ⁵ Mi ti dimin taeminim yipiki kara kigim yim wadie imargim. Mi kara wi kariir inig iirar asi swoki hainanprapasi: Dimusi rani, simiirsika. Mi kara hinina naingwo rani. Kara ha naingwowi, kara kariir inig iirin wi dimusi hainan prapas tani, wi ti digworaekwowim yipiki iikam imiir niisiimauuim, kiriekak nwo karam kara nwowim wi simiirsi hainanprapasi. Mi digworaekwo whiekakim kariirin sama

tirbuim. Kara inkam pæprikab niingakin. Mi Adi Komii siya kirie komiigakin. ⁶ Mi kara kariir inig iirin wi dimusi hainan praprasam naingwo rani, wi dimin taeminim yipiki kara niisiimauuim wi simiirsi hainan praprasa mi kara wi inkam biyie ha nwo rani. Karar kigim simiirin, kara simiirin niksisaerani. Mi kara kariir inig iirar hainanim pi boriisopi. Dimusi rani, iikam kima wi ha naingwowi, inig komiigak inkamin karargin ti digworaekwowim simiir kou nwowin. Niingaka. Kara ha naingwowi kima ti dimin taeminim kara tirim simiiram daingwoki. Mi diminim kara boinim kimiir mi kima wi haini ninokninkini kariirin, kara inkam wadieki piyasi owin, iyie? Miiyik rani.

⁷ Mi dimin taeminim Adi Komii siya niisiimauuim siir omanim yim wadieki wadie imairgin. Adi Komii siya pi boriisopi kara kariir inig iirar swoki hainanim. Dimusi rani, ti simiirsika. Mi siya Setan siirin hiriinansi kiwakikin diminim kariir pua saiiram nikropkiyim, ma kariir nii haiginiuam mi ti hiriinankiniuwi kara wi kariir inig iirar hainanpraprasnam naingwo rani. ⁸ Kara Adi Komii siiram in idip idipin kwoima srii mi kariirin siyar mi whinkinsiis haiginiu mi ti dimin biyieyin kariir piunau nwokaiyin yio ini siyar mi niinikriropkiyin. Mi sima kariirin ina kiwakiyim. ⁹ Kara siiram in idip idipin kwoima srii mi siya kariirin idip idipin kwoima boin. Niingaka. Kara siirin wi kariir warauranki hai rani kara wi kinakar nwowi mi tariigina ya wi digar nwowi. Mi iikamim yipiki kirie nwo karamae nwowim, kariir kirieya wi simiir whinkinsiis haiginiu mi wi iikamim simiir niisiimauu haiginiu. Mi tariinanin kara ti simiirsiyin maingimaing nwo karam nwo rani kara ini maingimaingar nwowin. Mi ini kariir inig iirar hainanpraprasin ti dimin taemin bibiyeyim kariir tirbuim simiirsi, yim

kariir niisiimauugim kara kiriekak rani. Mi Krai siir kirieya kariir mhi kwoinauin sasar nwokai. ¹⁰ Kara ina ninokninkinin ta sairin, ti dimin taeminim kara tirim yim Krai siir inigin siir hainanprapraskikim mi kara maigimaigra nwo karam bi mi okin mi biyie bi mi okin mi iikamim kariirin dimin biyie bi mi tirkin mi kariir bi mi kimpipisu haiginiugim mi dimin biyieki bi mi itkin mi kariir bi mi ipimparkin mi kara miyik bi mi okin yim tiriiginim yim dimin komii rani. Kara maigimaigra nwo karam bi nwokin. Dimusi rani, kara ina ninokninkinin iya ti digworaekwowim sima nimbiyami kirie nwo karamae kara nwowi, kariirin wi Krai siyar whinkinsis haiginiuwi mi kara wi siir kirie aiir haii mi wi wadieyar swoki owi. Iriig.

Pol siya minam naingwokin om Korin hiran iikam simiir whinkinsis haiginiuim sima Adi Komii siir siyugi siyu iir sibgu apim

¹¹ Kara, kanakanarin inkam biyenan boinkikin, kariir inig iirar swoki hainanpraprasnam. Kara hiriinanam bi naingwokin mi kariirin kima tirkin ti dimin iir tirim. Dimusi rani, kima kariir inig iir bi hainanprapraskikim mi iki iikam nhirim simiir bi boinmauugim hiniin, kara aposel inkam kibikin. Mi kara inig karamae nwokiswo mi wari aposel kam nhirim yipiki kima boiniyim hiniin wadiekim, sima wi kariirin dimin whirmin whirmin di swoki haiburi. ¹² Ti dimin taeminim ti kara tirim, kara kimaka biyie bi nwokin. Mi ti dimin taeminim yim kimiir niisiimauugim hiniin, kara Jisis Krai siir aposel inkamkin. Mi dimin kirie komii komiiyim kara tirim kimiir, iki iikamim simiir niisiimauuim, yipiki simiir kigim mouni haniin sima siinkaowim mi Adi Komii siirin kimiir mi boinmauuin mi kimiir mi iisiimauuin hiniin, Adi Komii siir kirieya ini kanakar nwowa. ¹³ Mi Adi Komii

wraisuim simam kiyau haigingigiyin simiir nobropam, ini siir hiriinan ywowin. ¹⁷ Kima kariir boinmauugi, kara paniina tirkin, ha? Mi tari, ti kamim kara nikropkiyim kimiir kignakiyim mi tari sima? ¹⁸ Kara Taitas siirin bidiyar mi sriiyin, kimiiram waraur mi itim. Mi siya bidiyar mi inkin itin ti siir nomiiyau nwirin, ti tir nwowin saika. Mi Taitas siya kimiir bidi yikisaeyin mi kimiir dimin taemin imiir bidi mi priihai priihaiyim, iyie? Niingaka? Mi siya mi kara, krira tari Adi Komii siir naeyiun siir dimin taemin imiirara nap rani, aniya? Mi krira tari dimin whiruan siirara tir tani? Ti dimin taemin hiriinanin simiir sibgu aingwo omoki.

¹⁹ Kara ha naingwowi, kima ta yokwo aiir mwaini mi kima wi ha naingwowi, ta yokwowa krima winkiya kimiiram, krima kimiir kwoin imiir kiyaiyam kinankiugika mi kima wi ha niki aingwowim krimiirin, krima wadiekin. Niingaka. Kariir nomiiyauim yipiki kara naingwokwonanaeyim, krima ti kamim yipiki Kraiis siirin, Adi Komii siya ini krimiirar kigiyin ti dimin taeminim ti krima boinkiyim kimiir. Mi ti yayim ti krima winkiyim ta yokwo aiir, kimiir whinkinsiis haiginiuam, kima Adi Komii siirgisiir siyu iirarar dap iski. ²⁰ Krima ta yokwowa kimiiramin whisarii bi winkika, ti simiirsika. Mi kara ta saiir saiira naingwokwonanaeikin. Kara pi boriisopi, mhoiyya kara niti, kimiir nini kigniyam mi kara wi ha kipi nini kigni, kima ti dimin taeminim kara boinkiyim kima wakaeyokna apam, kima simiir nap rani. Dimusi rani, wim kima wi ti dimin taeminim kara tiranim kimiir whinkinsiis haiginiuam wi simiiram naingwo rani. Kara minsi naingwoyimiyoki, ti dimin taeminim kimiir waraur kara nini kigi simiirsi naingwoyimiyoknae. Mi iikamim irika nwirika niniinansaowi mi irika nwiraka nomboin ii ae karamae nwowi mi yaii irika nwirika mi

inii mi simiir piu imiiramar swoki aingwokwonaei mi isido whisa mi iinbiiri mi yai bibiyie irni nwirni mi inikbumbuwi mi dimin taeminim hindara mi priiboin priiboini, yayim iripa sibgu kitibmii boin karamae mi owi mi wim kima wi ti dimin taemin hiriinanin simiirar mi aingwo tibmii kiini. ²¹ Kara ha naingwowi, mhoiya kara kimiir kignakiyam niti, kariirin wi Adi Komii siya tirkii, kimiir whwonkam ida nitsi nididim. Mi kara wi iikamim yipiki kara nhinikriropknatnoudninkiiyiyim wi simiirsi nouuboboini, iikamim yipiki Adi Komii siir piugana sairim simiirin wi kara nhinikriropkii. Dimusi rani, sima dimin bibiyie hiriinanin sima tirim, sima simiirsiiyinaingwoyimiyyok karamaekim. Sima ini dimin bibiyeyim, iikamim hii priinanae priinanaeyim sima tirim simiir napikim. Simiir kwoinin ti hiriinan dimin ima bidi yikpitmayim. Mi hiriinankiniuwi mi kara wi ti iikam hiriinanin simiir kig rani. triig.

13

Pol siya om Korin hiran iikamim simiirin min boinkin dimin taeminim sima napiyim sima sibgu mintirao.

¹ Tariigina kara kimiir kigam niti ya kwoimaka aeya. Mi kimiir iikam nhirim sima simiir nomiiyauwim simiir nikbumbuwi mi kima wi ti yayim yipiki Adi Komii siya boinin, wi simiir wakaeyokna ap. Mi inkamim nwis nwoima mi kiritmai boinkii ti siirin mi sima wi sibgu danaakninkii haiginiugi. ² Kara kimiirin ti iikamim yipiki dimin biyie simiir iikam nhirim simaka tirim, pi simiir boinkii. Biya kara kimaka waraurar niki owa kwisaka, kara kimiirin igao yai ti dimin taemin imiir boinkin. Mi tariinanin kara ti aru nwokiyin, kara kimiirin pa swoki boinkii. Mhoiya kara kimiir kigam swoki iti, kara wi inkam nwirni swoki kiwaki rani, rirmiya

nwowamin, yipiki dimin biyie tirin mi naingwoyimok karamae ha nwowin. Kara kimiirin ti dimin biyeyim kima tirim wi simiirsi nonkwobumbuninkini. ³ Mi kara kimiiram waraur niti mi iikamim dimin bibiyie tirim simiir nini onkwobumbuninkingigam mi kima wi haini ninokninkini kariirin Jisis Krai siyar boinkikin. Mi iya siya kariir boinin, kimiir dimin bibiyeyim simiir nonkwobumbuninkinam mi kima wi haini ninokninkini, siir kirieya kimaka waraur nwowa sapisap rani. Niingaka. Saeya komiiga. ⁴ Mi iya Krai siya iikam krimiir hiriinanar mi owin, inkamim siirin ina mi hainamim paeyin hiiniya nirioninkinin, saika ha ninkin irinugiyim mi siya ina yaonamin. Mi tariinanin Adi Komii krimiir Wanin siya siir kirie komiia yipiki siir hidninsiin idwowin mi siya omwai ha swoki waiyan, saiirin siir bidi hauugiya. Krima mi Krai siya krima wi iripar haingiriyu owi mi nim krima inkam kirie komiian tani. Mi Adi Komii siya krimiirin wi siir kirie komii aiir whinkinsiis haiginiuwu. Mi mhoiia krima niti mi krima wi siir kirieya saiir niisiimauwu iikam kimiir waraurin, ta krima hida kimiir saiir hiriinan.

⁵ Kima, kima kimar hidnaei mi kima wi haini sibgu inokninkini, iyie? Niingaka, kima Krai siir yaiya kimiir kwoinawu nwokaiya saiir wakaeyokna apikim. Mi kima tari ninokninkin tani, Krai siya kimiir kwoinawu waraur nwokaii, aniya? Mi kima siiram naingwo tibmii kiini, kima tira saiir hiriinan mi siya wi kimiir kwoinawu kwirii idwokaii. Mi hiriinan tir karamae nwowi mi siya wi waraur nwo rani. ⁶ Kara hiriyyar naingwo tibmii kiini, kima ina ninokninkinim Krai Jisis siya krimiir kwoinawu nwokaiyin. Krima iikamim yipiki niksisaeiyim sim tani. Niingaka. ⁷ Krima Adi Komii siiramim minam kwis boini, siya wi kimiir nwoki whinkinsiis haiginiuwim. Mi kima wi hiriinanki nwowi, iki dimin

bibiyeyim simiir wakaeyokna apim. Krima siiramın ti dimin taemin hiriinanım simiiram bi sriigikin mi iki iikamim pa nwoki aingwowim, krıma inkam wadiekim. Niingaka. Mi iikamim krimiirin hiriinan naingwowi, krıma ini yikiigiyim, ya ta hiriinana ya dimin komii rani. Krıma ha naingwowi, wari kima tirim yim ini ywowim, simiirarar dap iski. ⁸ Kima ina ninokninkinim ta saiirin, krıma wi ta yaimwokiayaimwowa saiir dimin sim whir swoki kinkrip rani. Krıma whinkinsiis haiginiuwaniin diminin whirkiwhiruwairgin ya yaimwokiayaimwo aeya. ⁹ Mi kima Kraıs siir yai imiir wakaeyokna api, kima tira saiir hiriinan mi krıma wi maigimaigra nwo rani, krimiir Adi Komiiyin siir kirieya iki iikamim yipiki dimin bibiyeyim sima napiyim simiir nonkwobumbuninkiniya saiir niisiimauuwim. Mi iikamim krimiirin ha naingwowi, krıma ini inig karamae ywowim yio ti hiriinan mi owiyim, yi ini mi owin. finokiinokin krıma Adi Komii siiramar sriininaeikim, kimiir whinkinsiis haiginiuwam. Mi kima wi siir yai aiir nwoki wakaeyokna apim, kima tira saiir hiriinan. ¹⁰ Kariirin inigak Adi Komii siya nwowaiginiugin, Adi Komii siir iikamim simiir grabim. Mi an kara kimiir tirbuwam tir tani. Mi hiriinankiniwi, biyyin kima saiir mwain mi wi kima kimar swoki grabna, iya kara ti aruwa niki owin. Mi mhoyiya kara niti kimiir kigam, kara wi ta kariir kirie aiir nini tirni rani. Kara kimiirin wi hinda grab haiginiwi. Mi kima wi wadieki wadie nwoki owim.

¹¹ Ti kariir nomiiyauwim, krimiir yayim ini dig ywokiayim mi krıma kimiirin pi hindara nokboinmamaigii. Kima dimin bibiyeyim simiirin digiumii haimriiyugig mi kima dimin miyikim simiiraramar dinmiininkin iski. Irni nwirni dinan whinkinsiis ankinsiis mi kwoin whirua dwo mi iripa

dingwomamair aekiyam. Mi Adi Komiiyin yipikin krimiiram naingwokwo nanaeyin mi krimiir whinkinsis haiginiuwiyin, iripa krīma nongwomamair aeyam siya wi kimakar nwowi inokiiinokin. ¹² Kima ti Adi Komii siir iikamim warauranim, kima irni nwinni dikboinmamair mi in min dinan ininkwo aninkwo.

¹³ Mi Adi Komii krimiir Wanin siir piugana tirana saiir iikamim sima kimiir nikboinmamaingikin. ¹⁴ Kara hiniina naingwowi, Biyan Inkam Komiiyin Jisis Krai siya kimiiram nwoki aingwobumbuwin. Mi Adi Komii siya wi kimiiramar nwoki aingwokwo irkakim. Mi Adi Komii siir naeyiun siya wi kimakar nwowi, kimiir kwoinaw waraur kimiir nomiiyaunan. Irig.

Yai Win Kibiya

The New Testament in the Sepik Iwam Language of Papua New
Guinea

Nupela Testamen long tokples Sepik Iwam long Niugini

copyright © 1989 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Sepik Iwam (Iwam, Sepik)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 12 Jun 2019 from source files dated 1 Oct 2018

5350dc83-93b2-5000-9c98-dcdb728ba84f